

SAMBAND

No. 106 Februar 1917

“Samband” utkommer hver maaned og er et literær-historisk skrift for norske hjem i Amerika. Det er et organ for bygdelagbevægelsen og er særlig tilegnet bygdelagenes historiske virksomhet. Abonnementspris \$1.00 aaret; enkelte hefter 10c hvert.

Utgives av SAMBAND PUBLISHING ASSOCIATION, 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn.

Bestyrer og redaktør:
A. A. Veblen.

ISSUED MONTHLY AT MINNEAPOLIS, MINN.

Entered as second-class matter December 5, 1910, at the post office at Minneapolis, Minn., under the Act of March 3, 1879.

Samband

is a monthly magazine containing historical and biographical sketches from Norwegian settlements in America, besides old country folk-lore, tradition, and history; and is designed to be a magazine of general literary interest for the home. It is an organ for the Bygdelag movement in America. Subscription price, \$1.00 a year. Single copies, 10 cents.

Published at 322 Cedar Ave., Minneapolis, Minn., by the SAMBAND PUBLISHING ASSOCIATION.

Manager and Editor, A. A. Veblen.

305 Walnut St. S. E., Minneapolis, Minn.

Indhold av No. 106, Februar, 1917.

	Side.
Valdriser i Door County, Wis. A.—VIII.....	193
Lidt nybyggerhistorie fra Spring Grove og omegn.	
O. S. Johnson—XXIV	201
Fra Horace, N. D. og omegn. M. H. Dustrud	210
Udvandringshistorie fra Ringerikesbygderne. O. S. Johnson.—VII.	215
En norsk bygds historie. Olav Redal.—IX.	236
Modet Norge. Mrs. Harald Hansen	245
De første aar ved St. Olaf College. Mrs. Anna Mohn.—VIII.	247
Even O. Fladvad. E. G. Fladvad	249
Ingebr. Breiseth, meddelt ved Arne O. Breiseth....	251
Veirfast i Minot. T. O. Roble	251
Brev fra K. A. Helle og fra N. Halstensgaard	254
Nels E. Myhres hjem (billede)	255
Kvittering for bidrag til Valdrisgaven. A. M. Sundheim	256

Vi har et større Lager af
standinaviske Fonograf-
Rekorder end noget andet
Musikhus i Byen. Vort La-
ger af nye standinaviske Re-
korder vil interessere alle
musikelskende.

Skriv efter Katalog.

NORTHWESTERN MUSIC HOUSE,
Carl Raugland, 529 2nd Av. S. Minneapolis, Minn.

Samband.

No. 106

Februar

1917

Valdriser i Door Co., Wis.

VIII.

Mathis Olson (Naberg), med familie, kom her op vaaren 1872 fra Manitowoc Co., hvor de i et par aar havde opholdt sig efter sin ankomst hertilands. Mathis var født i Vestringsbygden, Nordre Murdal, i 1818 og var ved sin død i 1888 omtrent 70 aar gammel og havde saaledes traadt sine barnefø før han kom til Door County, hvor han, lig de øvrige begyndte paa et stykke skogland. Man erindre han fortalte om, at han var med som plogkar en vaar, paa Vestrebø i sin fødebygd, hvorledes der kappedes om at være den første paa aaker'n med sit beite (team) om morgenen. Ofte var plogen begyndt at jkure igennem jorden allerede klokken 3, og det indtraf tildels at en eller anden af disse plogkarle, naar de traf til at vaagne, efter at ha sovnet en stund om natten, stod op, klædte sig og gav sine heste deres føde, og jælede dem. Sadde de da vaagnet alt for tidligt, saa stod de i baasen hos en af hestene og sov til de trodde det var tid at rykke ut og i arbejde. En ting er da sikkert, at i de dage var det vist saa arbejdere som vidste om 8 timers dag bare. Endstjønt de fleste arbejdskarle maatte nøie sig med en 4—6 skilling dagen og koften, saa var der ikke tale om at gaa paa streik heller. Nei! Forholdene vare nok slike i de dage, at mangan flink arbejdsmand, var glad naar han vinterstide fik arbejde for maten, som det kaldtes. Det var ogsaa steder hvor denne heller ikke var saa fed eller rigelig, men den hjalp dog til at

holde sjæl og legem isammen. Sommeren 1844 var Mathis Olson med da der begyndtes paa at gjøre ny vei op Stalheimsfleiven, en norst mil ind fra Gudvangen i Sogn. Dette veianlæg ansaaes vistnok i de dage for at være et nok saa dristigt foretagende, men endstjønt jeg selv for 52 aar siden gif denne saa navnjetne veistub, vil jeg ikke her gjøre forsøk paa at beskrive hvordan veien saa ut den gang. Maaske, at dette veistykke er omarbeidet ogsaa, siden den tid. Ja, Mathis reiste saa længere vesterpaa og kom tilsidst over paa Gaugesundkanten. Han var tildels med paa sildefiske ogsaa. Her giftede han sig i sextiaarene med piken Margrethe Endreson, fra Skjold sogn, ret øst for Gaugesund.

I Norge fik de to barn, Marie og Endre (han kaldes nu Henry). Som allerede nævnt før, er Marie gift med Halvor B. Olson, en søn af Ole D. Braaten og kone Sigrid. Henry blev for en 17—18 aar siden gift med piken Marie Wikkelsen, fra Ulnes i Baldris, og de har to sønner, Melvin og Emil. Henry fik fædrenehjemmet og der har hans mor, gamle Margrethe sit hjem. Hun er nu omkring 87 aar gammel og er tildels nu saa svag, at hun for det meste holder sengen. Hendes syn er nu daarligh, men dog hører hun næsten likesaa godt som nogen. Som alt nævnt før døde Mathis Olson i 1888, men hadde allerede ligget tilfengs de sidste 7—8 aar før han fik hjemlov. Det var gift og tildels andre onder som han led af, saa han tilsidst stundede paa at døden vilde komme og frigjøre ham fra smerterne. Tre af hans søffende var ogsaa her i landet, nemlig brødrene Iver (kaldte sig vist Abberg), Ole (kaldt almindelig Skraddar'n) og søsteren Sigrid, gift med en, som i de dage mest kaldtes gamle Jorissfen. Disse er dog for flere aar siden alle døde. —

Av Bangsgjeldinger har vi ikke hat mange her i countyet, men vil da ikke udelade dem vi har hat eller har endnu. Gul-

brand G. Berge og hustru Kari flyttede hid fra Manitowoc Co. i 70-aarene, men efter omtrent 20 aars ophold her, byttede de sin farm her til G. J. Gilbert for hus og lot i Manitowoc by og flyttede did. Gulbrand Berge er for endel aar siden død, og hvor hans familie er nu kjender jeg ikke til. Denne G. J. Gilbert var da den samme som ogsaa gif under navnet Gulbrand i Engen og var da den som N. A. Reblen for noget over et aar siden, i Samband, fortalte om, hadde laget den prægtige julebuk som bragtes rundt i julehelgen der i Manitowocskogen for mange aar tilbage. G. J. Gilbert var to gange gift. Med sin første hustru hadde han fire barn og med den andre, hvis pikenavn var Margit K. Dinstad, hadde han 10 barn hvoraf to nu ere døde. Gulbrand døde, saa at sige, ganske pludselig. Var syg kun nogle timer. Da hans dødsbudskab kom ind i et af countiets aviser, blev hans navn ombyttet eller forvekslet saa det fortaltes at det var G. J. Anderson som hadde dødt hastigt. Redaktøren fik det dog rettet i næste blad og fik da en hel læffe til, for at fylde bladet med. O ja! det er nu sjælden noget er værre, end at det er ogsaa godt for noget.

Halvor S. Gaavi, som nytaarsdag 1880 blev gift med piken Guri Skatrud, kom herop den samme vinter og kjøbte sig land her i town of Clay Banks. Halvor Gaavi var født 1845 og var en søn af den, i sin tid, vidt bekjendte Halvor Smeden. Denne Halvor som kom her med sin hustru, fik to barn, Ida og Halvor. Ida blev for omtrent et aar siden gift med en, Knut Rogne, og reiste straks efterpaa til Montana, hvor Knut allerede hadde sit hjem. Det er nu snart ni aar siden Halvor d. æ., som vi maa kalde ham, fik hjemlov og dødsårsagen var kræft i maven. Det er enken Guri og Halvor d. y. som har drevet farmen siden faderens død. Halvor Gaavi hadde flere af sine søffende her i landet og jeg kan

da nævne: Ingeborg Biste, død for en 22 aar siden. Ragnhild, gift med en Kristianson i Chicago, døde ifjor. Kari, gift med Ole D. Biste, bor nu i Wood Co., Wis., samt Sigrid, som er gift med Kristen Gaavi og bor her i Forestville town. Denne familie vil maaske bli nærmere nævnt senere. Broderen Halvor d. y. har sit hjem nu ved Seattle i Washington.

Enken Guris fader, Halvor Skatrud, og alle hendes søskende, kom ogsaa hid til Amerika i tidens løb. Ingeborg den ældre, gift med skolelærer Knut Johnsrud kom til Manitowoc i 1864, men efter sin mands død flyttede hun her op i Clay Banks, til sin datter Marie, gift med Harry Olson. Her døde Ingeborg for nogle aar siden og blev begravet i Manitowoc, ved sin døde mands side. Ragnhild, som i Norge blev gift med Knut T. Dnstad, kom hertilands sidst i sekstiaarene, rejste ud i Minnesota og bosatte sig der, men de er for endel aar siden begge døde. De øvrige søskendes navne er: Kari, gift med Ole R. Strande, Ole d. æ., Torleif, Ole d. y. og de bor alle i det nordvestlige Minnesota. Søsteren Ingeborg d. y. døde af taring derved for flere aar siden. Faderen, Halvor Skatrud, døde allerede første høst han var her i landet, og hans hustru, Ingeborg (født Vindingstad) døde i Norge en tid før de sidste af familien kom hertilands. Sæg maa her lægge til at alle her nævnte var Østre Skiringer lige fra og med G. F. Gilbert.

I ottiaarene kom Nels Gulbrandson, fra Hegge i Ø. Skidre, med de sidste af sine barn herover. Han var opvokset i en plads som til dagligdags kaldtes Kveto, og var saaledes Nils i Kveto, som N. F. Gilbert, i Valdris Helsing for flere aar tilbage, fortalte om, var bryllupsbeel til det storartede bondebryllup som Einar Bustebakke holdt for datter sin. Atsaa, Nels Gulbrandson, hvis kone da var død, kom da ogsaa hid til Clay Banks, fik sig et stykke land og byggede sig et

hjem. De to ældste døtre var vist overkomne fra Norge før. Jøran, den ældste af barna, var gift i Norge med Halvard Sagen, og de rejste til Polk Co., Minn., hvor de har boet. Anne landede her, og for omtrent 30 aar siden blev hun gift med Torstein Gulbrandson (Gaaviskogen) fra Rogne annex, Ø. Skidre. Disse fik sig hjem i østre part af town of Forestville. Til familie fik de seks barn, nemlig: Manda, Ella, Selma, George, Gladys og Elsie. Manda blev for nogle aar siden gift med David Machia, som selv er halvt Valdris; ti hans mor var Seborg D. Jørstad fra Ø. Skidre. Manda og husbond har en datter et par aar gammel. Ella er som allerede nævnt før, gift med Oliver Knutson og vil hermed ikke nævne mere om dem. Selma uddannede sig til lærerinde og holdt skole i en fem aar, men i vinter tar hun sig et hvileaar derved at hun er hjemme og hjælper til med husstellet. For lidt over to aar siden døde hustruen og moren, Anne, noksaa pludselig og da Selma nu er den ældste af disse søstre som er ugift, synes hun at det er godt at faa hjælpe til noget hjemme ogsaa, naar det behøves. George driver nu med farmen, da han rentet denne af faren. Gladys er ogsaa hjemme, men Elsie gaar paa høiskole i Sturgeon Bay nu. Det er allerede endel aar siden gamle Nels Gulbrandson døde. Hans død kom nok saa hastigt, idet han faldt hovedfuls paa gulvet og var død med det samme. Hans ældste søn, Gulbrand fik farmen, men han er ogsaa død nu. Enken og sønnen har dog farmen. To af Nels Gulbrandsens sønner, Nels d. æ. og Ole, bor i Polk Co., Minn. Det er endda tre søskende mere at gjøre rede for, nemlig: Nels d. y. John og Margit. De er ogsaa gifte og bor her i Door Co. Nels d. y. var en tid uti Minnesota og blev der gift med piken Mathilde Tollefson hvis forældre var fra Toten. Nels med kone kom saa tilbage her og købte sig farm i town of Forestville og bor nu der. De har nu fem

sønner og en datter, og da de to ældste gutter nu er konfirmerede, er de til god hjælp. Nels har i en 15 aar været skoleclerk i distriktet her, samt supervisor ved townboardet. Forest menighed har han været sekretær i en 12—14 aar og blev, for lidt over et aar siden, valgt til søndagskolelærer, her i menigheden.

Heraf sees at det er nødvendigt at lægge beslag paa kræfterne der de findes og faa dem bedst mulig udnyttede, snart sagt paa alle omraader. At prøve og ta i besiddelse noget fra slike som ikke hverken kan eller vil, det nytter ikke. Viljen er nødvendig, og har en kunsten (lærdommen) ogsaa saa er det bra. — John er, som før nævnt, gift med en datter af Ole N. Sørbo og bor her. Marit er gift med Otto Hfile (tjster) og de har nu endel aar hat farm her i Clay Banks. De har tre barn. Jeg vil da som tillæg i denne familiehistorie bemærke, at gutterne kalder sig for Nelson med en G. som skillemærke for andre Nelsons som bor rundt her; ti her er ikke saa saa med omtrent samme navn. Ofte kan saaledes en enkelt bogstav greie floken nok saa godt.

Mikkel Mikkelsen og kone Ingeborg, begge fra Mnes, Valdres, kom her i 70-aarene, fik sig et stykke land i Town of Forestville og begyndte som andre nybyggere hadde gjort før dem. En søn, Anders, var født i Norge og her forøgedes familien med syv barn til, nemlig: Anna, Martin, Oscar (disse to gutter er tvillinger), Ida, Henry, Edward og Ella. Anders, er som omtalt før, gift med Helene, yngste datter af Kristian Pederson (Kudie eller Dalen). Deres familie er nu forøget med en datter, siden de var nævnt første gang i Samband.

Anna var gift med Nicolai Anderson, men blev enke for henimod 14 aar siden, da han døde paa et hospital i Green Bay. Han efterlod sig, foruden enken, ogsaa et par twil-

linger, da omtrent fem maaneder gamle. Anna med sine smaajenter har siden sin mands død været hos sine forældre. Disse har nu i noget over et aar boet i Sawyer, da de har rentet sin farm til deres yngste søn Edward. Martin er længere best i staten, hvor han tildels har holdt sig i Wood Co. Oscar har farm i town of Clay Banks, har nu giftet sig med en tyk pike og bor saaledes lidt ind ifra Michigansjøens bredder. Henry er ikke gift endnu, driver rundt med høipresning til sine tider og forøvrigt tar hvad slags arbejde som forefalder. Ida, er, som før nævnt, gift med Julius Siverson og bor i town of Forestville. Edward, gift med Nora Wenderson, var ogsaa omtalt før, og at det er disse som rusler paa M. Mikkelsens farm nu. Ella, den yngste i denne barneflokk, døde for endel aar siden, saa hun er ikke mere. Hun var en flink og snil liten pike og savnedes længe, baade i skole og hjem. Men tiden lægger, som oftest alle saar og de hedenfarne glemmes lidt efter hvert.

Mikkel Mikkelsens bror Henrik kom ogsaa hid og bor her endnu, men han og familien er omtalt før og vi vil herved ikke si mere om dem.

Kristen K. Gaavi og kone Sigrid kom til Door Co. i 1880 og lidt efterpaa flyttede de paa en farm som de kjøbte af en tjster. De var begge fra Rogne annex i Ø. Slidre. Sigrid var en søster af Halvor Gaavi, som alt er nævnt. Kristian og Sigrid blev sommeren 1879 giste i Rogne kirke af pastor S. T. Geyer Dahl som var den første prest Østre Slidre hadde efter kaldet var delt. Han flyttede ind i den nylig opbyggede prestegaard for Ø. Slidre, i 1848 og var prest der omtrent i 10 aar. Da flyttede han til Bagn, søndre Murdal og blev udnævnt til provst mens han var der. Altsaa, denne brudevielse forrekkede han lidt over 20 aar efter han var fraslyttet Ø. Slidre, og aarsaken var den, at han var der oppe paa en ferie-

tur og stedets prest var fraværende, da han ogsaa havde ferie. To af Kristen Gaavis brødre, store Knut og vesle Knut, var her før, da de kom over med det saa ofte nævnte seilskib Nordkap, men de bosatte sig ikke her. Brødrene Torstein og Gulbrand kom ogsaa hertilands og Torstein som har farm i Shawano Co., Wis., har dog delvis boet her i Sawyer i de senere aar. Gulbrand har sit hjem i Crookston, Minn.

Dog, det var jo Kristen Gaavi jeg skulde gi en kort beretning om. Efter ankomsten her er følgende barn fødte dem, nemlig: Marie, Emma, Nora, Hannah, Karl og Ida. Marie er gift med Gulbrand Olson Magistad fra Vestre Slidre og han er datter søn af gamle Johnsrøen, som i sin tid var en velkendt personlighed, især i mitre del af Valdris. Gulbrand med familie har en vakker og vel opbygget farm i town of Forestville, og de har fem flinke barn, to gutter og tre piker.

Nora Govie (denne familie skriver sit tilnavn slik) som for endel aar siden blev gift med Ed. Sigstad, er allerede omtalt før og vil nu forbigaaes med det. Emma, som i en række af aar holdt engelsk skole paa flere steder inden countiet, blev for nogle aar siden gift med Erving Nelson Moe og de har sit hjem i town of Sturgeon Bay. Deres familie bestaar af en gut og en pike. Erving er en sønnesøn af Erik Nelson Moe, som i sine yngre aar var i besiddelse af noksaa jævne legemsstræfter. Hans ældste bror Gaavaar Lome, som omtales af lensmand Ødegaard i sin bog *Gammelt ifraa Valdris*, var ogsaa en kjæmpekar, men jeg faar ikke si mere om denne slegt nu, endstjont jeg kjendte de fleste af dem, baade Gaavaar i Norge og de af søffendene som levede her i landet efter jeg selv kom her.

Hannah Govie er gift med Emil Nelson, har en søn og bor i Dshkosh, Wis., men de er ogsaa nævnt før. Karl Govie blev for lidt over tre aar siden gift med Ida, ældste datter af Hal-

vor Johnsrud. Halvor er ældste søn af skolelærer og kirkefanger N. Johnsrud, der med sin familie bodde i Manitowoc Co. i mange aar. Men baade Knut og Torgeir (broderen) er nu for flere aar siden døde. Karl Govie og konen driver nu hans fars farm, men de har endnu ingen barn. Ida Govie, den yngste af disse barn, giftede sig for en tre aars tid siden med John Mackey og de har farm i town of Clay Banks og til familie har de en datter. John Mackeys mor, som er en datter af Gulbrand Olson og hustru Ingrid, er dog fuldblods Valdris, og da saa sønnen John ogsaa giftede sig med en Valdris pike, saa blir det ikke saa meget om at gjøre, om ogsaa disse afkom kan kaldes Valdriser. O ja! Navnet skjæmmer ingen, ja Man. Kristen Govie har i aarevis lidt meget af asthma, men dog rusler han for det meste med noget af den tid han kan. Han søgte i en tid forskjellige doktorer, men som ingen hjælp fik fra dem, saa sluttede han ganske med at bruge nogetlags mediciner. Dog lever han endnu og gjør det bedste af tiden som muligt og er dermed tilfreds.—N.

(Mere.)

Lidt nybyggerhistorie fra Spring Grove og omegn.

D. S. Johnson.

XXIV.

Mere fra Spring Grove og Wilmington.

Steingrim Johnsen Bergerud var født i Sigdal den 30te juni 1844, og kom til Amerika sammen med sine forældre i 1849, og til Spring Grove nogle aar senere. Hans far kjøbte land 3 mil søndenfor byen, hvor familien bosatte sig. I 1866 blev Steingrim gift med Margit, født Svartebræaten, ogsaa fra Sigdal. Deres børn er: John, Claus og Peter, der bor i N. D. Theodor, Julius og Wilhelm bor paa farsfarmen.

Steingrim døde for en tid siden, medens enken endnu lever.

Ole D. Bagley er Numedøl og kom til Amerika i 1850-aarene. I 1865 blev han gift med en pige ogsaa fra Numedal, der kom til Amerika sammen med sine forældre i 1853 og bosatte sig i Dane county, Wisconsin. Ole D. Bagley og hustru flyttede til Mabel, Minnesota, hvor han købte farm og bodde der i 38 aar. De flyttede saa til Glenwood, Minn., hvor de bodde en tid, og kom saa her til Spring Grove, hvor Mrs. Bagley døde. Deres børn bor paa følgende steder: Casper bor i Cambridge, Wisconsin; Mrs. Ida Dnsgaard bor i Pierce, N. D.; Oskar bor paa Blackhammer; Mrs. Gina Lee bor i Mabel, Minn.; og Omer bor i Glenwood, Minn.

Jeg har før nævnt, at Mikkel, Lars, Peder og Knut Dnsgaard fra Gol, Hallingdal, kom her til Spring Grove. Knut blev i 1852 gift med en pige fra Hemsedal ved navn Birgit. I 1860 udbandrede de til Amerika og bosatte sig paa Dnsgaards hjemsted, kaldt M. K. Dnsgaards farm, her ved Spring Grove. I deres ægteskab var 8 børn, hvoraf 6 lever, nemlig: Mrs. Thore Jensen bor i Spring Grove; Mrs. D. S. Gullingsrud bor i Detroit, Minn.; Dr. C. K. Dnsgaard bor i Rushford, Minn.; Dr. L. K. Dnsgaard bor i Huston, Minn.; Martin K. Dnsgaard driver købmandsforretning i Spring Grove, Minn.; Mrs. M. S. Gunvalson bor i Minneapolis, Minn.; Knut C. Dnsgaard døde for omtrent 15 aar siden, og hustruen døde den 25de Marts 1916.

En anden Halling som opholdt sig her, i og ved Spring Grove, fra 1859 til 1866, var Ole Hendriksen, en broder til Nils Hendriksen (vesle Nils kaldt) som jeg før har nævnt. Efter Sigv. Rødviik i Normanden citerer jeg følgende:

Ole Hendriksen var født paa Nes i Hallingdal 1839, af forældrene Hendrik Brunsvold og hustru Ingeborg født Svøva. Faderen døde da Ole var 8 uger gammel og moderen

døde i 1855. I 1857 udbandrede han til Amerika, og kom til Rock Prairie, hvor han opholdt sig i to aar og arbejdede paa farm. Han fik da i løn 75 cents dagen i slaatten, og en dollar dagen i harvesten. Saa rejste han til Spring Grove i 1859 hvor han arbejdede dels paa farm, og dels som butiksvend. Han opholdt sig her under borgerkrigen og den tid Abraham Lincoln blev valgt til præsident. Sik ogsaa under sit ophold her ved Spring Grove en snert af den indianer-kræmpe, hvor folk flygtede i den største forvirring ved rygget om, at rødhuderne holdt paa at myrde og brænde nogle mil østenfor. Det kom bud til ham kl. 12 om natten fra Hendrik Tangen, som var gift med hans søster, at han maatte flygte saa hurtigt han kunde, for indianerne var bare fem mil borte. Han sendte bud til den nærmeste nabo Ole Sagedalen om det samme, og slig gif budstikken fra grande til nærmeste grande. Alle flygtede i største hast og forkrækkelse. De efterlod sig alt de havde, og jagede sine kreaturer bort i agrene, ja en skyndte sig slig, at han glemte at slukke lampen, o. s. v. Dog var det dog to modige Hallinger, nemlig Ole Hendriksen og vettle Ole Sagedalen som tænkte at prøve et bassetag med rødhuderne, og red til Spring Grove for at høre om fienden var i anmarsch; men det var ikke frit for under dette natlige ridt, end de holdt paa at tabe modet, da de var bange for at indianerne skulde ligge skjult i skoven og tage dem. Spring Grove havde dengang en kirke af graasten, og der havde de tænkt at tage ind, forshne sig med mad og drikke, fugler og frugt, kniper og øfser, og afvente de rødes ankomst; men da saa posten ved middagstider kom, fik de høre at indianerne var langt borte saa rygget og skrækken var forhastet.

I 1866 flyttede Ole Hendriksen til Fillmore County, Minn., hvor han begyndte med butikhandel og blev stedets postmester. Han købte ogsaa stedet Bratsberg, da der var saa-

mange folk fra Bratsbergs amt. Der bodde han til 1879. Da reiste han til Eddy County, N. D., og tog sig homestead, treeclaim og pre-emption, altsaa tre kvarter land, hvor han fremdeles bor.

Han blev gift med Naja Evidsdatter Pladsen. Hendes forældre var Even Svendsen Pladsen og hustru Margit født Ankerpladsen. Begge var fra Nes, Hallingdal. Naja døde 1888 kun 44 aar gammel. I deres ægteskab havde de fem gutter og tre piger. Tre af sønnerne, Henrik, Selius og Owen er farmere i nærheden af Cheyenne. Datteren Margit er gift med Olav Rue, som er farmer ved Cheyenne. Karoline er gift med Korleus Daltorp, farmer i Montana. Den tredje datter Ingeborg er hjemme hos faderen.

Ole Hendriksen har været Countykommisær i en termin, og Countykasserer i to terminer. Han var den første postmester i det distrikt hvori han bodde. Postkontoret laa paa hans land og var et simpelt torvhus. Det hedte Gedds P. O. Han maatte bære posten selv fra Tomlingen postkontor, som laa et lidet stykke fra det sted hvor nu New Rockford ligger. Det var dengang ingen jernbane, og hverken New Rockford eller Cheyenne havde set dagens lys.

Christen Evidsen Espelund fra Nes i Hallingdal kom ogsaa til Spring Grove, hvor han opholdt sig en tid. Han var udlært skomager i Norge, og drev dette haandverk i sin hjembygd, indtil han i 1884 reiste til Amerika og kom til sin onkel Steingrim Gullingsrud, der drev skomager- og jadelmagerverfsted i Riceford, Minn. Han arbejdede da først for sin onkel en tid, og siden som hyrekar paa en farm. I 1890 blev han gift med Gunhild Marie, født Vold, og flyttede da til Meltonville, Worth County, Iowa, hvor han fremdeles bor.

Ole Evidsen Reiersgaard var født paa Bentehaugen i Fla. Hans far var en husmandsgut ved navn Even Olsen

med tilnavnet Reiersgaard. Moderen hed Guri Ellingsdatter Bentehaugen, ogsaa et tilnavn som Elling fik fordi han var husmand under denne gaard. I 1875 reiste Even Olsen til Amerika og tog med et sejlskib, som var 12 uger paa reisen fra Norge og til New York, og dertil var det meget stormfuldt veir. Saa en uge opover landet til Spring Grove, hvor han stoppede for det første. Næst efter kom hans hustru og hans søn Ole. I 1877 flyttede han med familie til Clay County, Minn., og bosatte sig ved Ulen. Der voksede Ole op, og er nu en høit æret og agtet mand. Der har han været betroet mange tillidshverv. Han er ogsaa eier og redaktør af bladet Ulen Union.

I 1897 blev han gift med Klara født Bjerke hvis besteforældre var fra Ringerike.

Disse to sidste biografier har jeg i en forkortet form taget fra „Hallingen“ fordi deres første hjem i Amerika var her ved Spring Grove og saaledes i en viss grad berettiget til at tages med i fjetlementets historie.

Løvdoffen har skrevet om en Arne T. Stavn, som ogsaa kom til Spring Grove i 1875 og opholdt sig her en tid, reiste saa senere til Red River-dalen og derfra igjen til Veinan, Sast., Canada, hvor han skal være en meget formuende mand. Han blev gift med Rønnaug, født Syverspladsen, fra Nes, Hallingdal.

I Samband No. 94 nævnte jeg, i forbindelse med Ole Anundsen Engene, hans halvbror Endre Sørli, som en veteran baade fra borgerkrigen og krigen mod indianerne. Senere har jeg faaet hans biografi som her meddeles.

Endre Olsen Sørli var født i Gol, Hallingdal den 21de oktober 1843, af forældrene Ole Sørli og hustru Barbru, født Intethus, Semjedal. I 1860 udbandrede han til Amerika og kom til Lansing, Iowa, i hvis omegn han opholdt sig til den

11te oktober 1862. Han lod sig da hverve til soldat, og tjente under kaptein James Ruth i Company F af det 6te Iowa frivillige cavalry. Efter i seks maaneder at ha gjort tjeneste i borgerkrigen, blev han flyttet til Vesten mod indianerne, og var den 28de juli i 1864 med i slaget med Cha-ka-o-katy, samt den 8., 9. og 10. august f. a. i et tre dages slag i „the bad lands“, som det kaldes, ved siden af mange andre skjærmydsler med indianerne.

Den 16de oktober 1865 blev han afmønstret, og kom tilbage til Lansing, Iowa, hvor han købte land og blev farmer. I 1872 den 3die oktober blev han gift med Ingerid, født Mnes fra Nordre Mordal, Valdres. Hun var født den 15de januar 1850, af forældrene Ole Mnes og hustru Nønaug fra gaarden Kjørnes. Ved Mnes staar en liden stenkirke paa en haug, hvori Altertavlen er forarbejdet af Ole Granheim fra Valdres, og døbefonten af billedhuggeren Ole Sladager.

I 1869 udvandrede Ole Mnes med familie, og deriblandt Ingerid, som da var 19 aar gammel, og bosatte sig i nærheden af Lansing. Straks efter deres ankomst her til landet døde Mrs. Mnes saa Ingerid blev moderløs. Hun blev som sagt gift med Endre Sørli og de havde i deres ægtefæls følgende børn: Berthe er hjemme. Randine er butikjomfru i et stort handelshus i Lansing, Iowa. Odin er gift og bor i Camrose, Alberta, Canada. Oskar er hjemme og driver farsfarmen. Emma er lærerinde i Estherville, Iowa. Hilda ogsaa er lærerinde i Essex, Iowa. Ingevald er student ved State College, Iowa. Christen hjemme.

Endre Olsen Sørli døde den 3die februar 1916, og bladet Lansing Mirror siger om ham, at han var en elskværdig mand, en god husbond og far, en hjælpsom nabo, en mand som nød alles agtelse. Na han var alt man kunde vente af et menneske som baade borger og kristen, tro og ærlig i alle sine hand-

linger, saa hans minde vil bli bevaret længe i fjærlig erindring, siger bladet.

Zver Larsen Wilde er født den 4de september 1847 i Hemsedal, af forældrene Lars Nilfen Wilde og hustru Mari Zversdatter Nordheim. I 1869 udvandrede han sammen med sine forældre til Amerika, og kom den 4de juli til Spring Grove. Frihedsdagen indtraf det aar paa en søndag og feiredes paa mandag, saa disse nykommere fik da se en 4de julfest med det samme de kom, og var som grønne. Efter at ha opholdt sig her i omegnen af Spring Grove omtrent to aar flyttede de til Becker County, Minn., og købte land.

I 1875 blev Zver Larsen gift med Guri Knutsdatter Bisop, hvis forældre var udvandrede fra Sigdal i begyndelsen af 1850-aarene. Zver og hustrus børn er følgende: Laurits er hjemme. Karen er gift med Herman Johnson, som bor i Nelson County, N. D., og er farmer. Marie, gift med Albert Olsen, bor i Becker County, Minn. Clarence, gift med Thea Hendriksen, bor i Elbow Lake, Minn. Beoline, gift med Ludvig Pedersen, bor i Lake Park, Minn. Hans forældre bodde ved Spring Grove til sin død.

Zver Larsens søskende, Bergit, Ingeborg, Bergit (den yngre) og Anna, kom ogsaa her til Spring Grove. Bergit blev gift med Knut Onsgaard som før nævnt. Ingeborg blev gift i Norge med Thor Hanssonmoen fra Nes. Efter hans død rejste hun til Amerika og bodde her ved Spring Grove en tid, flyttede saa ud til N. D., hvor hun fremdeles bor. Bergit den yngre er gift med Kristian Storely og bor i Spring Grove. Anna, var gift med Mikkel Onsgaard, og bodde paa Blackhammer indtil hans død. Hun bor nu i Spring Grove.

I Aarbogen for Sigdalslaget sees følgende fra Sigdal og Krødsherred som er komne til Spring Grove og her opholdt sig i længere og kortere tid. Ole N. Brevig fra Krødsherred

og hustru kom til Spring Grove i 1866, og bodde her til 1871. Da flyttede de til Mastad, Otter Tail County, Minn. Elling Tostenrud fra Sigdal og hustru kom til Spring Grove i 1868 og opholdt sig her i 10 aar. Asle Gumbjørnsen Flatin og hustru opholdt sig her omtrent et aar, førend de reiste ud i Vesten. De kom fra Eggedal i 1872. Helge O. Grønhøvd fra Eggedal kom til Spring Grove i 1880 og opholdt sig her en sommer. Hagen S. Kastelle og hustru fra Krødsherred kom til Spring Grove i 1860, og bodde her til 1871. Martin Meiersen Flaagaan fra Sigdal kom her i 1893 og bodde her i fem aar. Ole A. Vikop og hans forældre fra Sigdal opholdt sig her fra 1869 til 1872. Ole Mohagens forældre fra Sigdal kom i 1871 og opholdt sig her i fire aar.

Peter Lomsdalen fra Land er født 1844 af forældrene Kristian Pedersen Lomsdalen og hustru Petrine, født Lomsdalseie. I 1868 udvandrede han til Amerika og kom til Spring Grove, hvor han opholdt sig omtrent et aar, flyttede saa til Newbury, Willmore County, hvor han opholdt sig omtrent et aar. Under sit ophold der blev han gift med Anna Paulsdatter fra Suldal, Stavanger, og reiste saa til Rothsay, Minn., hvor han tog sig homesteadsland og grundede der sit hjem.

Peter valgte sig et pent landsted hvor han har bygget tidsnæssige huse. Han plantede flere acres med træer paa vestsiden af husene der voksede op til en stor skog, saa han i mange aar har havt nok til brændeved og gjerdematerialer, ja endog byggematerialer, idet han har ladet skjære til bord og planker endel af denne prægtige skog.

Broderen Ole Lomsdalen kom ogsaa til Amerika og opholdt sig ved Spring Grove en tid, hvorefter han flyttede til Rothsay.

Salvor Arentsen er født i Engelsestuen paa Nes Sallingdal

den 16de februar 1824. Han blev gift med Guro, født Susemoen, der først saa dagens lys den 22de januar 1834. Salvor kjøbte da gaarden Haraldsæt som han drev indtil 1861, da folgte han den til Kristian Raff og besluttede at udvandre til Amerika:

Ole Løvdokken skriver i „Salling-Minne“ om denne familie og siger: Aftalen ved handelen var, at Kristian Raff skulde skyde tjærringen og deres lille datter Sigrid som da var omtrent et aar gammel, samt deres tøj, til Drammen. Det var om vaaren i værste førefaldet, saa det var næsten ufermeligt paa mange steder. Den vesle fjordhesten var nok villig, men kanske ikke saa kraftig som den ellers kunde været i sed tilstand, saa eieren begyndte straks at surmule over alt dette skrabet som var pakket paa tjærren hans og gjorde læsset tungt for Blaffen. Da de saa var komne forbi Beiafleiva, der stænger for det forladte hjem, og Kristian fremdeles talte om det tunge læs, der kom til at dræbe hesten hans, saa steg Guro ned af læsset ved Sævestøen og tog sin lille datter Sigrid paa ryggen. Hun mente at ingen skulde ha byrde og besvær med at fragte hende ud fra Sallingdalen. Hun kunde godt bære den vesle aaringsjenta ned til Drammen, det var jo ikke lang veien, bare 84 engelske mil. Da de kom til Gulsvig laa isen enda paa Krøderen saa de kunde ikke benytte baadskjids, men maatte træske i vand og søle efter den bekjendte bakkede vei over Rignesaaen. Dog var Guro lige munter. Sverken graad eller klage hørtes, og hun var ikke til at formaa til at sidde paa læsset efterat de var komne ud paa fladbyggerne, Snarum, Modum og Eker.

Efterat ha vugget sig paa Atlanterhavets bølger i flere uger, og skafet sine lemmer opover landet i flere slags skjidsredskaber, kom de til Spring Grove hvor blidere dage oprandt for dem efter en tid.

Her har vi da en af disse heltkvinder, som fik sin fulde andel af reiseens strabaser, og senere gjennemgaa nybyggerlivets kamp og strid; men det er vel ingen som har staaet sig bedre paa denne bedrift, udført af en stærk og modig kvinde, end han Timan Quarve, for hun vesle Sigrid har været hans hustru siden 1882. Det var saaledes et godt lykketræk for Timan. Han hadde vist ikke været gift endnu hadde det ikke blit som det var laget, siger Løvedoffen. Foruden Mrs. Quarve hadde Halvor og Guro i sit ægteskab følgende børn: Kristian, gift med Mathea, født Solberg, og efter hendes død gift anden gang, bor i Biking, N. D. Nils bor i Sioux Falls, S. D., hvor han driver kjøbmandsforretning. Martin bor paa samme sted. George Peter bor i Spring Grove. Gustaf Arnt, gift med Lina, født Myro, bor paa Blackhammer. Syna Marie, gift med Isak Berge, bor i Belva, N. D.

Halvor Arentsen døde den 25de november 1887, og hustruen Guro døde den 2den september 1898. (Fortsettes.)

Fra Horace, N. D. og omegn.

M. S. Dustrud.

Naar jeg skal gi en kort beskrivelse av Horace pionerdage, saa tror jeg ikke jeg kan begynde bedre end ved at citere et par brudstykker av en fjerde juli-tale, som blev holdt av Ole Dien for en 30 aar siden: „Dei mennesjon, dei er no saa forunderlige. Dei er som hvalfisken, dei seiler fra kost til kost. (Men saa kom han ihu at der var nogen amerikanere tilstede, og saa fortalte han.) I say you it was hard for me the first time I came to this country. Vi planted bins and mø saag it voks, and the grasshopper aat it clean down to the mark.“

Nhen Horace er beliggende paa østre siden av Sheyenne Niver, ti mil sydvest fra Fargo. Southwestern N. P. R. R.

gaar derigjennem. Det er omtrent 30 aar siden de første norske settlere nedjatte sig der. Halvor Olson, Ole Holmen, Christian Brink, Evar Walla og Peder Fredericksen kom til Horace 1872 og kan sølgelig kaldes Horace settlementets patriarker. Men den største indvandring af settlere kan dateres til aaret 1878, og da har vi en lang liste: Henry Peterson ifra Washington Prairie, Iowa; P. M. Dustrud, C. Glaserud ifra Spring Grove, Minn.; Pete Solberg ifra Mabel, Minn.; Anders Storstad, Jacob Storstad, Martin Storstad, (Anders og Martin er døde) kom ifra Goodhue Co., Minn.; Lars Olson, Ole Holmen, John Holmen, Lars Holmen, John Brekken, Oluf Hjermstad ifra Værdalen, Norge; Thom Peterson, Stavanger, Norge; Anders Rjos fra Spring Grove; Peder Bakke ifra Winnebago, Minn.; Evar Walla, Nils Walla, ifra Norland, Norge; Hans Christiansen, Anders Graalum, Christ Paulsen; Faltin Faltinson, Knut Knudson, fra Vestlandet, Norge; Edvart Samuelson ifra Norland; Lars Sønderoll, Wilmington, Minn.; Johan og Søren Qualey ifra Iowa; J. Johnson Slapgaard ifra Værdalen; Agaton Stenberg, Martin Hagen. Og saa har vi nogen svensker, som er som en av os, saa de maa nævnes: P. J. Fryklund, Gust Nyström, August Refken, Carl Danielson; Losten Anderson, der nu lever i Moorhead. Grover, en telemarking som var handelsmand i Horace. Det er mig fortalt, at forfatteren Joss var her i omegnen av Horace i pionerdagene.

Her kan være nok saa vakkert ved bredden av Sheyenne Niver naar alt staaer i grønt og fuglene lader sin glade kvinden lyde, og elementerne er likesom isørt søndagsklær. Jeg vet jeg længtet tilbake til stedet, da jeg kom til de hølgformige fletter i Ransom og LaMoure counties, der saa ut som et umaadeligt hav, med sine skogløse vidder, hvor man her og der kunde se en torvhytte. Stilheten her var nu og da av-

brudt av en Meadowlark's gurglende lyd eller av de tusen gophers, der fatte sig i en utfordrende stilling og skrek pioneren imøte sit ensformige „chit! chit!“, og mosquitoen med bajonet angrep ansigt og hænder, mens frost i hundrevis istemte sin sørgelige klagesang. Men „som tiden fremad da lakka, blev det bedre og bedre enn før.“

Nu er isog plantet her og der, jaa ensformigheten er noget avbrudt. Prairien er for det meste dyrket. Vene huse er opførte, gopheren er næsten udryddet og mosquitoen holder til paa mere sumptige steder, eller maaſte vi er blit vant med dem. Civilisationen er dragen ind med sine fordele og sine „draw-backs“.

Saa vil jeg berette lidt om de kirkelige interesser og gjøremaal blandt os, især da om norske Synodes menighet. Jeg vil gjøre et utdrag av menighetens protokol. Den blev organiseret av Pastor Betlesſen i aaret 1872 den 10de mai, og blev det følgende aar besøkt av pastorerne L. Carlson og L. Markus. Pastor J. A. Sellesvedt mottok kaldet i 1873, og var prest her i fem aar, til aaret 1878, da han reiste til Norge. Menigheten betjentes imidlertid av Pastor N. Førde. Aaret 1878 mottok Pastor Vale kaldet og virket her i 18 aar. Sjøsten 1896 kom Pastor J. G. Monson og forblev til november 1912, da Pastor Magne Endresen fik og mottok kald, og er den nuværende prest.

I 1898 bygget menigheten sin kirke, som staar tre mil nordvest ifra Horace. Anders Storstad foræret en acre land til byggetomt og Peder Dustrud en acre til gravplads. Pastor Vale indviet kirken i 1900. De familier som har delt godt og ondt med den tror jeg maa nævnes. Den første av dem er Christian Brink, som gjorde meget for at holde den vedlige, likeſaa hans hyggelige kone. Men det er mere sjeldent at se dem nu. Lars Sønderoll, nu død; Ole Holmen, John

Holmen, død for nogle aar siden; Henry Peterson, flyttet herifra; Peder Dustrud, død for to aar siden. Lars Olson, Claus Glasrud, Iver Berg, Christ Paulson, P. J. Fryklund, Martin Hagen, John Brekken. Senere medlemmer: M. Dustrud, S. Heršrud, Carl Benson, Bernhard Benson, Oluf Sjermtad, N. Graalum, Thom Peterson, John Flatland.

Avindeforeningen har gjort meget for kirkens velfort og trivsel, og mange er de saker den har understøttet med sine bidrag. Den blev organiseret den 17de december 1890, hos Mrs. Martha Holmen, med følgende medlemmer: Mrs. Mary D. Holmen, Martha Holmen, Mrs. Chris Paulson, Mrs. Ellen P. Dustrud, Mrs. Ingeborg J. Berg, Mrs. Lina J. Storstad, Mrs. Gurine A. Storstad, Mrs. Ella J. Brekken, Mrs. P. J. Fryklund, Mrs. Sophia L. Olson, Mrs. M. Hagen. Disse er av de ældste. Nu er der kommet endel yngre med i arbeidet, saasom Mrs. Stella A. Storstad, Mrs. Hans Heršrud, Mrs. C. Benson, Mrs. B. A. Benson, Mrs. Thom Peterson, Mrs. Oluf Sjermtad, Mrs. John Flatland.

Ungdomsföreningen har ogsaa arbeidet til det gode for menigheten. Dens første formand var saavidt jeg vet, Claus Glasrud, den nuværende er Alfred Storstad.

De ældste selskafelige „Landemerker“ av synodfolk var: Christian Brink, Lars Sønderoll, Storstads, Henry Peterson, P. S. Dustrud, Holmens, Pit Golberg, C. Glasrud, Lars Olson, Verhard Benson, P. J. Fryklund og J. J. Berg.

De som har gjort sig gjældende paa det politiske omraade er, Henry Peterson, valgt til North Dakota Constitutional Convention. Pit Golberg, Auditor for Cass County. Lars Olson, kasserer for Warren Township de sidste 16 aar, har været Assessor og i mange andre tillidshverv i townet. Likeſaa Henry Peterson, Lars Olson, P. S. Dustrud organisatorer av Town of Warren, og B. A. Benson, C. A. Benson, J. J. Berg.

Alle disse har skaltet og valtet med townets offentlige anliggender.

Debatforening. Da Nord Dakotas vintre i almindelighed er lange, saa forkortet man tiden ved at ha debatforening, med diskussion av slikt som, Hvad er bedst, bylivet eller landlivet? Hvad var skjønneft, kunst eller natur? osv. Men for at ha avbefskling og gjøre møterne mere interessante, besluttet man at oprette en avis, der fik navnet „Warrens Røst“. Redaktionen stiftedes mellem Henry Peterson, Nils Guberud og M. S. Dufrud. Bladet var haandstrevet og blev av redaktøren oplæst ved møterne. Der blev indtat avertisjement og oplysninger av forskjellig slags. Det maa forresten betegnes som et vittighetsblad, hvori Horace og omegns hændelser fik sit avløp, og at det drog „crowd“ er visst. (F. Eks.:)

Dit og dat — Byens handelsmand og en ung gut kom i en personlig avisfeide. De stred med alvor og stor bitterhet. Tilfeldigvis fik handelsmanden en god anledning til at utgyde sin galde. Gutten forestod en fjerdejuli tilstelning, ved hvilken en hel del fyrverkeri skulde avfyntes ifra et stillads anbragt for anledningen. Men uheldigvis blev hele fyrverkeholdningen antændt paa en gang, saa gutten var utsat for at fare tilbeirs med sit fyrverkeri. Saa synger handelsmanden triumferende: — De røde roser blev ganske bleg, De trodde drengen til himmels steg. . . .

En munter Totning, som paa sine gamle dage gif rundt og solgte træskeer, som han tok bestilling paa, fortalte engang at han kom til en familie, som hadde bestilt et dusin skeer; men da han fo mrundt med dem, vilde de ikke ha dem, og angav som grund, at de var for store. „Saa næste gang maa je ta maal ta kjæfta doms, da ma!“ sa han.

En mand, som hadde en nabo, som han syntes var svært dum i al sin gjerning, talte til en ven om hvad han trodde

han kunde brukes til, og sa: Jeg tror jeg vil sætte en kjætting paa ham og fremvise ham som min apekat. Jeg vil saa trykt nogen store plakater med store, fete typer: Her kommer Johannes P. Laubro med sin apekat. Na je ska tjene mange penger paa ham. Je ska tjene saa je han reis rundt paa Pullman Car — Dans nu apekat! Her kommer Johannes P. Laubro med sin apekat!

Udvandringshistorie fra Ringerikesbyggerne

D. S. Johnson, jagasfriver.

VII.

Selge Bergsrud var født den 9de oktober 1828 af forældrene Elling Bergsrud og hustru Guri. I en alder af omtrent 20 aar forlod han fødebygden Sofnedalen, Ringerike, for i denne verdensdel at grunde sig et hjem. Han kom til Rock County, Wisconsin, og opholdt sig der i nogle aar. Han benyttede da, under sit ophold der, anledningen til at gaa paa engelsk skole, og lærte saaledes baade at læse og skrive det engelske sprog. I 1855 kom han til Houston County, Minn., og kjøbte land i town of Blackhammer, hvor han bodde til sin død. Han blev gift med Marit Brenden, og det siges at de var det første brudepar i Houston County. Hun var født den 11te april 1832 af forældrene Ole og Kari Brenden i Trons prestegjæld, Gulbrandsdalen. I en ganske ung alder udvandrede hun til Amerika sammen med sine forældre, og kom til Rock Co., Wisconsin under koleraepidemien der, og baade hendes far og en søster af hende døde af denne sygdom straks efter deres ankomst.

Selge og Marit hadde følgende børn: Gurine, født 14de oktober 1859. Kari, 5te december 1861. Oline, 8de juli 1864. Ole Johan, 27de december 1866. Gilbert, 20de juni

1869. Lilla Sørine, 25de december 1871. Albert Julius, 29de marts 1876. Selmer Marius, 8de februar 1878. Elisa, den ældste, var født 23de januar 1857, er nu død.

Marit Bergsrud var en begavet kvinde med en hukommelse som faa. I Norge paa den tid hun blev konfirmeret var det saa, at den som var flinkest til at læse blev sat fremst paa firtegenulvet konfirmationsdagen. Marit var saa flink i bogen at hun blev den anden i rang, næst efter sønnen til presten.

Erik K. Flaſkerud er født paa gaarden Flaſkerud i Sofnedalen den 20de juli 1841, af forældrene Knut Elleſſen og hustru Anna Eriksdatter. Knut var fra Veltifold, en plads tilhørende Lundesgaard, født 1795, og Anna var fra Flaſkerud og født 1814. Erik Flaſkeruds bestefar, Elleſ Knutsen Veltifold, fik i 1813 10 rigsdaler af Norderhov Landbrugſelskab som præmie, for at ha formeret sin gjødsel med 80 læs myrjord, uden jelsv at eie heft. Al denne myrjord til at blande i gjødselen har han draget paa den saakaldte ſtikjælle, eller paa haandjærre.

Erik K. Flaſkeruds søskende var: Elleſ, født 1829, udvandrede til Amerika i 1853, og boſatte ſig i Freeborn Co., Minn., nogle aar senere. Han blev gift med Gunild, født Sandager. Begge er nu døde, efterladende ſig 6 børn. Ole, født 1844, udvandrede i 1866, boſatte ſig i ſamme county. Han blev gift med Marie Jakobsdatter Stenset fra Sigdal. Deres børn er: Anna, Marie, Ella, Elleſ, Julius, Karl og Martin. Kari Flaſkerud var født 1828 og udvandrede til Amerika i 1853. Hun blev gift med Ole A. Flaſkerud og boſatte ſig ved Calmar, Iowa. Deres børn er: Anders, Knut, Karen, Znger, Eliſe, Gunild, Erik og Lina. Berthe, født 1838, udvandrede i 1866, er ogsaa boſat ved Calmar, Iowa. Hun blev gift med Jan Pedersen (ſpenſk). Han er nu død,

efterladende ſig en større børnefloſt. Anders og Znger bor i Norge.

Erik K. Flaſkerud udvandrede til Amerika i 1869, og kom til Calmar, Iowa, hvor han opholdt ſig en tid. Flyttede ſaa til Freeborn Co., Minn., hvor han fremdeles bor.

Samme aar han kom til Amerika blev han gift med Caroline Strømsod. Hun var født den 15de januar 1850 af forældrene Toſten Andersſen Strømsod i Strømsodbygden, og hustru Oſia, født Røſby. Af hendes søskende kom Marie til Amerika. Hun blev gift med Engbret O. Oppegaard og boſatte ſig i Rice County, Minn. Hun er nu død, efterladende ſig fire børn. Af hendes halvſøskende kom Anders og Ole til Amerika. Anders bor ved Men, Minn. Ole, gift med Randi født Haugen, boſatte ſig i Freeborn Co., Minn. Han døde for nogle aar ſiden og efterlod ſig en ſøn ved navn Thorvald.

Erik og Carolines børn er: Kriſtian, hjemme. Olava, gift med S. G. Nagel, af tyſk herkomst, bor i nærheden af forældrene. Theodor, gift med Eli, født Frimen, bor i Montana. Anna er hjemme. Znger Marie var gift med Kriſtian Sørum. Han er nu død.

Erik Knutsen Flaſkerud var i mange aar bygdenſ bedste ſpillemand medens han var i Norge. I alle ſtore brylluper og baller hos ſtorbønderne, var Erik inviteret til at spille. Han tilegnet ſig og lærte hurtigt de nyeste og meſt moderne danſe, og da moden alle tider har ſtaaet ſom det ideale hos baade herrer og damer, ſaa var ogsaa en ny danſ at foretrække fremfor de gamle. I den tid var det ogsaa ofte baller hos ſtorbønderne, og brylluperne varede da mindſt to dage og ofte længere, ſaa det var ikke ſaa lidet anſtrængende at tilfredſtille de danſelyſtne; men Erik holdt ud fordi han var yderſt forſigtig aldrig at tage formeget af det ſterke, ſom ſaa ofte var tilfælde med diſſe bygdeſpillemand. Men efterat

Grif kom her til Amerika og blev farmer fik han ingen tid til at dyrke musikken og har nu glemmt denne kunst. For nogle aar siden tog han bruger paa sin farm, byggede saa op en handelsbutik og driver nu butikhandel. Ved stiftelsen af Ringerikeslaget, besøgte jeg denne min ungdomsven og havde det meget hyggelig i dette gæstfrie hjem.

Jeg har før nævnt Peder Sandager som en af bygdens bedste bjørneskyttere. Elling Storebraaten skulde ogsaa været en vældig jæger til at fælde bjørn. Det fortælles at han skulde ha skudt 34 bjørne. Han var ogsaa en slags original, en udlægger af tegn, der varslede om jagtlykke eller det modsatte. Han skjød de fleste bjørne paa Mate, som man kaldte det. Han kjøbte gamle velsjorte hester om høsten som han ledet langt ud i vildmarken til de steder, som han havde udset til bjørnestillingen og slog dem ihjel. Naar han gav hesten dødsbladet saa havde han et sikkert mærke paa faldet af hesten, om han skulde faa skudt bjørn paa den eller ei. Faldt hesten mod skyttergjærdet (som var opført af tømmerstokke) saa fik han skudt bjørn paa hestekadavret. Rullet hesten derimod fri, rullet ogsaa skytterlykken bort, idet han da ikke fik skudt bjørn paa den aaten. Elling Storebraaten var ikke alene en nimrod til at fælde bjørn, men han skulde ha Svarteboka saa han kunde løse de tusende, og sætte dem til at gjøre det mest unaturlige arbejde. Som detektiver skulde disse smaadvædle, han løste, være aldeles enestaaende, idet de holdt tyven paa et bestemt sted, saa han maatte staa — ofte med en tung byrde paa ryggen — efter som han havde stjålet lidet eller meget — indtil vedkommende løste ham, affurat som keiser Henrik den 4de af Tyskland, midt paa vinteren maatte staa barfodet og barhodet under aaben himmel, i tre dage og tre nætter udenfor pavens dør paa slottet Canossa, før end hans hellighed fandt for godt at løse ham.

Paa Elling Storebraatens tid valfartede, som man trodde, troldfjærringerne til kirken hver St. Hans nat for at ha stevne med Styggen sjæl, og da Elling efter sagnet havde forretninger med tusinkunstneren, var han nysgjerrig efter at se hvor mange troldfjærringer det var i bygden som kom til Lunder kirke St. Hansnatten. Ved at følge den rette fremgangsmaade fik man se alle troldfjærringerne og hvad de foretog sig under stevnet med gubben sjæl. Man skulde rykke op et lidet furutræ med roden, og gaa til kirken lidt før midnat og sætte sig i en af stolene med dette furutræ paa hovedet, saa fik man se alt som foregik paa et saadant stevne. Elling opfyldte disse betingelser, og da midnattimen kom, fik han se troldfjærringerne komme ridende gennem luften paa sope-limer, rivelskaft, gjøbjelgry, og andre gjenstande som det ikke var staaet for paa. De marscherede da op til alteret, hvor prædikanteren med hestefoden modtog dem og ønskede dem velkommen. Saa begyndte undervisningen, og de som da var mest lærvillige og kunde opfylde styggens fordringer fik da troldkat. Troldkatten skulde se ud som et graadt uldgarnnøst, og løb saa hurtig, at selv ikke disse nutids hesteløse vogne kunde fulgt den. Denne kat kunde da bringe sin eierinde alt hun ønskede. Trængte hun melk til at hste ost af, saa sendte hun ud troldkatten og snart stod hstetjebelen fuld af nyhilet melk. Vilde hun kjerne smør, saa var det bare at ha en stesuld rømme i kjernen, sende troldkatten ud i bygden og dels til andre bygder, og snart var kjernen fuld af fed rømme.

Elling Storebraaten skulde ha fortalt at han saa flere af bygdens fjærringer som han kjendte godt, den St. Hansnat han sad i kirken med den oprevne lille furu paa hovedet.

Johan Martin Hansen er født ved Hønefoss den 9de marts 1856, af forældrene Hans Andersen og hustru Barbru Olsdatter. Hans fader var født i august 1830 paa Sørumsøie i

Herradsbygden, og hans moder var fra samme bygd, født i juni 1825. Hans bedstefar paa farsiden hed Anders Hansen, og hans fars mor hed Berthe Marie. De var almindelige arbejdsfolk, bekendt for sin stræbsomhed og et nøjsomt liv. Bedsteforældrene paa morsiden hed Ole og Kari, og efter de oplysninger som Martins mor havde givet ham, skulde hans oldeforældre paa morsiden boet i Gol, Hallingdal, og været rige folk, der havde forstødt sin datter paa grund af hendes giftermaal. Formodentlig var det kanske saa at deres datters forlovede ikke var rig nok. Rigdom spillede en stor rolle ved giftermaal i gamle dage.

Johan Martin Hansens søskende er: Elise, Mrs. Halvor- sen, bor ved Anoka, Minn. Andrew bor i Lincoln, Minn. Johan bor i Kristiania, Norge. I 1878 blev han gift med Bertha Iversdatter, født 16de januar 1856, paa Sørumsøie, Herradsbygden, af forældrene Iver Ellingsen og hustru Inger, født Engen. Martin og hustrus børn er: Sermund, født i Norge, nu 37 aar gammel, bor ved Geyser, Montana. Henry, 28 aar, bor i Day County, S. D. Iver, 26 aar, bor i samme county. Emma, 25 aar, Hans, 23, samt Elwin, 21, bor der i nærheden.

I 1885 udvandrede han med familie til Amerika, og var bestemt paa at gaa med et af Dominionliniens skibe; men kommen til Liverpool fik de høre at skibet var leiet af regjeringen, og maatte da gaa med et gammelt skib som havde været brugt til at fragte kreaturer paa, og kom da til Andover, S. Dakota, den 26de mai. Han købte da land i Skotland township, Day Co., S. D., og drev farming i 28 aar. For 3 aar siden flyttede han til Bristol og er hans navn og adresse: Martin Bjerke, Bristol, Day Co., S. D.

Martin Ulvestad siger, at Day Co., S. D., blev først befolket i 1871. I 1872 kom blandt andre Erif K. Bjerke og

Andrew Halvorfen fra Ringerike og bosatte sig der. En Nils Bjerke og hustru er forældre til det første hvide barn i countyet, og de har faaet præmie for samme.

Anders L. Kittilsby var født paa gaarden Kittilsby i Sofnedalen, Ringerike, den 5te oktober 1829, af forældrene Lars Kittilsby og hustru Rønnaug. I 1851 udvandrede han til Amerika med den tids seilskib, og var i 9 uger paa havet.

Reiste saa paa de bekendte kanalbaade og med dampskib, afsejsheds og apostelhesterne til Jefferson Prairie, Wisconsin, hvor han opholdt sig en kort tid. Flyttet saa derfra og til Winneeshiek Co., Iowa, hvor byen Calmar nu er.

Anders L. Kittilsbys søskende som udvandret var Peter L. Kittilsby, bosat ved Calmar. Han var i mange aar en af de ledende mænd i nabolaget. Han er død for nogle maaneder siden. Hans Larsen tog ikke navnet Kittilsby. Han blev gift med en tykk pige og flyttede til Syracuse, Nebraska, og kom saaledes til at tilhøre Iowa Synoden, hvis kasserer han har været i mange aar, men er meget interesseret i den Norske Synode, og ihukommer den ofte med gaver. Søsteren Mrs. Stoveren er bosat ved St. Ansgar, Iowa. En anden søster bor i Drammen, Norge.

Anders L. Kittilsby blev gift med Anne Marie Andersen. Hun var datter til lensmand Andersen og hustru Marie fra Baldris, og tilhører den talrige og vidt forgrenede Baldris-slægt Brandt — Lommen — Røn o. s. v. Hendes søskende var den vel kjendte Lt. D. A. Anderson i Decorah, Iowa, samt Lt. Eli Anderson. En anden bror var Ed. Andersen, som døde i California. Mrs. Katrine Evensen døde hos sin sviger- søn kongresmand G. Haugen. Anna, enke efter Prof. Mohr, bosat i Northfield, Minn. John Ringstad var bosat i Dundas, Minn., er død.

Anders L. Kittilsby og hustru har i sit ægteskab hat føl-

gende børn: Johan, død for nogle aar siden. Enken, bosat i Decorah, Iowa. Elise, enke efter Prof. Ytterbø, bosat i Northfield, Minn. Lena, bosat i Decorah, Iowa. Edward, bosat i Plaza, N. D. Henry, auditor for søndre Pacific jernbanen, bosat i Berkeley, California. Agnes bestyrer en skole i Kina. Anna er lærerinde i Larimore, N. D. Peter A. Kittilsby er født den 16de oktober 1865 i Calmar, Iowa. Han uddannede sig til prest i den Norffe Synode, og blev i 1891 kaldt til at betjene Kenville menighed, Minn., flyttet saa til Red Wing, som hjælpeprest for formand Bjørge, blev saa kaldt til Buffalo, N. Y. Han er nu prest i Chicago, hvor hans adresse er: 1533 Sherwin Ave., Rogers Park.

Past. P. A. Kittilsby har i flere aar været medlem i board of directors for National Christian Association, samt modarbejder de hemmelige selskaber.

Past. P. A. Kittilsby blev gift med Josephine, født Tenold, fra Calmar, Iowa, og har følgende børn: Katrine Marie, Esther Lorene, Helen Lucile, Dorothy og Meline.

Mrs. P. A. Kittilsbys søskende er John P. Tenold, købmand i Glandreau, S. D. O. A. Tenold, forretningsmand i Calmar, Iowa. Diana, bosat i Calmar. Emily, lærerinde i Chicago.

Anders L. Kittilsby var saa godt som af de første der kom til Winneschief County. Nogle saa var kommet der aaret forud, og havde opført nogle smaa torv- eller tømmerhytter at bo i; men ellers laa landet øde med untagelse af indianernes stier, som gik i forskjellige retninger og viste, at de der, som mange andre steder, havde sine jagtmarker. Pastor Abraham Jacobsen har fortalt lidt om nybyggerlivet de første aarene der. Han siger blandt andet: Det nødvendige til livsophold, mad og klær, var det vanskeligste at tilvejebringe. Den nærmeste handelsplads efter Mississippien var 50 mil borte, hvor

en tønde hvedemel kostede 12 dollars og en bushel maistorn kostede 75 cents, og andre levnetsmidler i forhold.

Med klær forholdt det sig omtrent ligedan som med madvarer. Jeg erindrer, siger han, at de to første vintre brugtes der hverken underklær eller overfrakke, af den gode grund, det var intet at købe dette for. Hans far arbejdede den tid han kunde afse fra sit hjem for 50 cents pr. dag, og for at drive offer til at pløje op prærien betalttes med 25 cents dagen.

Det klages over dyre levnetsmidler nu, men vore banebrødere fik da føle dyrtiden i de aarene der var saa meget værre derved, at arbejdslønnen var bare en brøkdels mod nu.

Anders L. Kittilsby og hans søskende fik da gennemgaa nybyggerlivets mange strabadser, og han var altsaa en af rydningsmændene i den del af Winneschief County som var kaldt Whisky Grove, nu Calmar.

For næsten 20 aar var McGregor deres nærmeste markedsplads, 50 mil borte. I 1867 kom jernbanen ind til Conover og var dens endepunkt i nogle aar. Conover blev straks en livlig handelsby og havde for en tid ikke mindre end 32 salooner. Nu vokser det mais der det før var tiltrampede gader.

Anders L. Kittilsby, saavel som ogsaa broderen Peter, var en ledende mand i settlementet, særlig tog han en aktiv del i det kirkelige. Han var med at stifte menigheden, og forsøgte sjelden at komme til kirken de søndage det holdtes gudstjeneste. Han var i flere aar trustee for Luther College i Decorah, og ofte repræsentant paa Synodemøderne. En tid ogsaa mayor i byen Calmar. Efter et virksomt liv som borger og kirkelig interesseret, døde han i Calmar den 3die juni 1907.

Ole E. Zuverud er født i Sofnedalen, Ringerike, den 11te december 1855, af forældrene Engebret Olsen og hustru In-

ken. En havsløjster ved navn Inger Marie var gift med Gulbrand Ulen.

I 1856 solgte Halgrim Johnsen, Gørdhammer og besluttede at udvandre til Amerika. Sønnen Johannes S. Gørdhammer der nu bor i Kerkhoben, Minn., sendte mig sin livshistorie, der er saa interessant at den gjengives ordlydende. Han siger: Jeg er født den 13de oktober 1851, og det er mig fortalt, at jeg ifreg saa, at de fjærringer som var tilstede, spaaede jeg skulde enten bli prest eller klokker; men disse fjærringer maatte vist været tandløse, for jeg blev ingen af delene. Da jeg var noget over fire aar solgte min far Gørdhammer og besluttede at udvandre til Amerika. Nu blev det trable dage paa gaarden, for at saa gjort sig færdig til den lange reise. Der blev sendt bud efter skræddere, skomagere, slagtere, smedkere, bakstefjærringer, for det skulde meget til, naar en familie paa ni mennesker skulde reise den lange vei over det store hav med seilskib. Dertil kom det tre unge mennesker fra Gussmandspladsen Hanserud, som ogsaa skulde være med, nemlig Torger, Hans og Mandine Hanserud, og ikke at forglemme Tosten Narvesen Nøsbj som var forlovet med min søster Karen, der uden pruting maatte bli med. Saaledes maatte far proviantere til 13 mennesker. Det var ikke som nu at man kjøber billet paa et dampskib hvor kosten ombord er indbefattet. Nei, da maatte man belave sig paa en mængde mad. Der blev baget fladbrød som maatte steges haardere end til almindelig husholdningsbrug, og nedlagt i dertil lavede tønnder eller kasser. Andre kasser blev lavede til at ha spegekjød, flek, smør, ost og klær i.

Endelig (saa er mig fortalt) blev vi færdige, og reiste ind til Kristiania med flere hestelæs af alle slags tønnder, kasser og kister, hvor vi indstibede os i et gammelt seilskib som kaldtes „Nordslyset“ og alting gif bra indtil Nordsjøen begyndte at

vælte paa det gamle, raadne stroget; men da blev det jammer og klage i alle kroer. Nogle ønskede sig tilbage til det kjære fædreland. Andre var ligeglade hvor det bar hen, bare det tog slut paa jammeren. Jeg for min del hadde liden greie paa hvad som foregik, men et husker jeg, at jeg var i stor sorg da min nye lube med sølvduft i toppen for til sjøen. Dog gif snart den sorgen over, da jeg fik tag i fars pengebæske.

Dengang var det ingen forbindelse med bankerne her i Amerika og i Norge, saa de som reiste maatte ta pengene med sig i guldmønt. Far hadde mellem 4 og 5,000 dollars i guldpenge. Jeg fik som sagt tag i denne pengebæske, og kom paa dækket med den, og begyndte at handle med andre smaagutter, gav bort \$20.00 guldstykker for gamle kniver og andet skrammel; thi jeg hadde jo nok af dem og var rig. Men det varede ikke længe førend dette blev opdaget, og alle pengene maatte tilbageleveres til rette vedkommende. Dette satte skræk i far, saa han passede bedre paa sin pengebæske efter den tid.

Det blev en langvarig seilads. Enkelte dage gif det fremover, andre dage gif det tilbage, og undertiden stod skibet aldeles stille. Endelig efter 12 ugers tumling paa havet, kom vi ind til Quebec, og blev bukkeret op St. Lawrencefloden til Montreal. Vi fik høre siden at det var sidste gang „Nordslyset“ gjorde reisen over Atlanterhavet, thi det blev ved inspektionen fundet at være aldeles raaddent i alle sammensøininger, og saaledes ubrugeligt; saa det var Guds styrelse at vi kom lykkelig frem.

Nu var vi da komne paa amerikansk grund omend i Canada, men endda langt fra bort bestemmelsessted, Calmar, i Iowa. Vi reiste nu paa Canalbaade og dels paa jernbane til Lansing, Iowa. Dog førend jeg beretter videre om vor reise maa jeg fortælle om en tildragelse som hændte paa jernbanen i Canada. Mor var i velsignede omstændigheder, og

hun blev syg medens vi var paa toget. Som venteligt var bragte dette en stor forvirring blandt passagererne; men da togpersonalet fik vide det, kjørte de toget ind paa et sidespor og holdt det der i to timer indtil alt var overstaaet, og efterpaa bragte konduktøren ind til hende en flaske vin og andre gode sager. Vi syntes at dette var overmaade venligt gjort af disse jernbanefolk, som vilde tage hensyn til os nykommere, og har derfor erindret disse ædle mennesker med stor taknemlighed. Det var min bror Martin som da blev bragt til verden, han der nu bor ved Mora, Minn.

Ankommen til Lansing blev vi mødt af Thore og Endre Skotland, Thron Vagaasen og nogle andre, som jeg ikke husker navnet paa, med ofsekyds. Vort tøj blev da læstet paa vognene og afsted bar det med studesart, eller snelegang, til Calmar.

I omegnen af der byen Calmar nu er kjøbt min far to jmaa farme. En paa 140 acres af Ole Rudi, en og en fjerdedel mil nord fra byen. Den anden 120 acres laa en mil syd fra byen.

Lidt over to aar efter vi kom til Amerika giftede min ældste bror sig, og Karen min ældste søster ligedan. Da nu min far var plaget en hel del af gigt og ganske som krøbling, saa han kunde ikke drive farmen selv, og vi andre gutter var for smaa til at gjøre større nytte, saa folgte han derfor farmene, en til sønnen Ole og den anden til Lofsten N. Røsbj, som var gift med datteren Karen. Han tog da livøre som paa norsk vis ved oprettelsen af en kontrakt, der hjemlede ham saa og saa meget af forskellige slags af hver farm. Men dette var en stor fejl som far da gjorde. Det gif saa nogenlunde saalænge han havde sine egne børn at gjøre med, men det blev ikke svært længe førend farmene kom i fremmede hænder, og da blev det værre.

Min bror Ole hvervede sig til borgerkrigen, og tjenstgjorde i det blodige 12te Iowa regiment, var med i forskellige slag, blev tagen til fange i slaget ved Shioh, eller Needs Landing som det ogsaa kaldes, var i fangenskab i tre maaneder, blev ombyttet ved fangebytte, og var da bare skind og ben da han kom hjem. De frygtelige fangeleire i syden hvor det var baade lidet og daarlig mad, gjorde at fangerne blev til rene skeletter. Han var da hjemme omtrent en maaned paa hjemlob, men maatte tilbage til felten igjen. Dette var sidste gang vi saa ham. Han blev syg ved beleiringen af Vicksburg, og døde der paa et hospital. Han efterlod sig enke og to børn, en søn som hed Hans Andreas, og en datter ved navn Olava. Enken bodde paa farmen og havde brugere i nogle aar; men saa er det ofte saa, at enkerne gifter sig igjen, og hun blev da gift igjen med en veteran fra borgerkrigen, ved navn Anders Tobiasen. Saaledes kom farmen som Ole havde kjøbt af sin far i fremmede hænder. Anders Tobiasen folgte da farmen til en norsk familie og flyttede til Jackson County, Minn. Har ikke hørt noget fra dem paa mange aar, og ved ikke enten de lever eller ei.

Den anden farm som mine forældre bodde paa gif det værre med. Den blev folgt til en tysker, som mine forældre bodde sammen med i to aar; men saa folgte de sine rettigheder i farmen og flyttede ind til byen Calmar.

Nu faar jeg gaa tilbage nogle aar og fortælle lidt om mig selv. Da den almindelige skolealder indtraadte, skulde jeg naturligvis lære at læse, men det var daarligt bevendt med skoleundervisningen i den tid, da man ingen lærer havde. Far maatte da fungere som lærer for os børn. For sin samtid havde far gode skolekundskaber. Sine lærebøger havde han lært og kom dem godt ihu. I regnekunsten var han en mester, saa det var saa af den almindelige bondestand som kunde maale

sig med ham. Han skrev ogsaa en fin haandskrift, baade den gamle norske og den latinske, og streng var han, saa han havde betingelser for en skolelærer. Han havde det til regel at vi børn skulde lære vore udenadlæsninger før frokost, og jeg husker at jeg undertiden maatte sidde til kl. 10 eller 11, og stræbe med den slemme læsning, førend jeg fik mad om morgenen. Han var ogsaa en religiøs mand, som holdt husandagt morgen og aften, og naar det ikke var gudstjeneste i kirken brugte han sin huspostil, og jeg som den ældste af gutterne maatte da læse prædikenen af Lars Vinderots postil, medens han selv sad og saa efter om jeg læste ret. Betsignet være hans minde. Jeg har mangen gang tænkt over en husfars strengthed, men er kommen til det resultat, at det behøvedes i en familie hvor det var saamange at opdrage.

Endelig i tiden fik vi da skolelærer. Hans navn var Ole Selgesen. Han holdt omgangs-skole om vinteren, og i sommermaanederne naar det ikke var engelsk skole, brugte han skolehuset i Calmar. Han var af de gamle som brugte den ældre læremethode, derved at han brugte at gi tamp, undertiden med Forklaringen, og stundom med Bibelhistorien, efter som hvilken læsningen var i. Jeg husker ikke mere end en gang jeg fik ørefik af ham, og det hændte sig sli, at vi havde skole i skolehuset i Calmar. Alle børnene var ude og morede sig i middagshvilen, og vi gutter holdt en svær leven med hujen og skrigen. Læreren kom ud og bad os holde op med skrigen; men han var ikke før kommen inden døren igjen førend hele flokken begyndte samme concert. Han kommer da ud igjen saa vred, at haaret stod tilveirs paa hans hoved, og spurgte hvem det var som skreg saa fælt. En af gutterne pegte da paa mig og sagde det var Johannes. Jeg prøvede at forklare, at jeg ikke var værre end andre, men det hjalp ikke. Han greb mig i kraven med den ene haand, og gav mig en

ørefik med den anden, og saa maatte vi gaa ind, ta vore bøger og sætte os i ro. Under min skolegang fik jeg ellers ofte ros af læreren, at jeg var flittig til at lære mine læsninger, og saa ja han, at naar jeg blev konfirmeret skulde jeg prøve at komme ind paa en høiere skole og uddanne mig til skolelærer; men dertil havde jeg ingen lyst, svarede jeg.

Saa mange aar var nu fløiet hen som paa ørnevinger, og jeg skulde nu læse til konfirmation. Wilhelm Køren var da vor prest, og vi maatte gaa den ti mil lange vei fra Calmar og til Washington Prairie. Vi blev da efter en tid færdig med læsningen, og konfirmationen blev holdt i hovedkirken for alle hans menigheder, nemlig Turken River, Calmar, Stabanger og Washington Prairie. Det var da 60 konfirmanter som blev opstillet paa kirkegulvet den dag, og vi som havde den lange vei hjem blev indlogeret hos farmere i nærheden af kirken, da det næste dag skulde være altergang for hele klassen.

Nu var jeg da færdig hos presten og voksen, og maatte nu se til at begynde med noget, skjønt jeg før konfirmationen havde arbeidet hos farmerne af og til gjennem sommeren. S. P. Landing var den gamle kjøbmand i Calmar, og en dag jeg var i hans butik spurgte han mig, om jeg havde lyst til at bli kjøbmand, hvortil jeg svarede ja. Han vilde da se om jeg kunde skrive, og da jeg havde bestaaet prøven med en byantstus og blev fundet god nok, spurgte han mig, hvormange syv gange syv var, og da jeg svarede ret, jagde han: „Fem dollars maaneden, kost og vass for første aaret, og begynde imorgen.“ Jeg slog til og blev nu først undervist i at seie gulvet, lægge tilrette varerne i hyldeerne, og saaledes blive bekjendt med de forskjellige slags varer, og deres priser. Jeg fik saa begynde at sælge. Jeg arbejdede hos ham noget over et aar, men saa folgte han forretningen og jeg mistet min „job“. Jeg blev da hjemme hos mine forældre, og arbejdede paa forskjellige

steder i byen og paa landet hos farmerne, indtil i 1869, da beskattede far at rejse vest og faa land for os gutter at arbejde paa, og første oktober samme aar sagde vi farvel til Calmar og reiste til St. Cloud. Der mødte Johan F. Gordhammer os, som var gift med min søster Marie. Nu gif det med hestefryds 65 mil til Norway Lake, hvor de bodde. Der døde min far to maaneder efter vor ankomst, og blev begravet paa et landstykke som var kjøbt til kirkegaard. Det var ingen kirke ved Norway Lake den gang, men kirkegaard var kjøbt. Nybyggerne havde sine gudstjenester i en logkirke længere vest. Lars Markhus var da netop kommen som prest der rundt. Han forrettede da ved begravelsen efter far. Min mor døde i 1900 og søster Karen blev lagt ved siden.

Vi bodde da vinteren hos min søster i et loghus 16 × 18 fod stort, i et rum, som brugtes til jengevarelse, kjøkken, spisevarelse og gæstestue for 11 mennesker. Det var nemlig John med hustru og tre børn, mor, jeg og brødrene, Hans, Andreas og Martin, samt Carl K. Lund som var gift med min søster Johane. De havde ingen barn.

Ngennem vinteren fangede vi moskusrotter og andre udyr, som vi slaadde, og folgte skindene til en kjøbmand i New London for husholdningsvarer. Til andre tider var vi ude i jernbanestegen og hug tømmer og kørte hjem, hvilket vi vilde bruge til at bygge hus af, naar vi fik land; thi det var dengang ingen fund at tjæle tømmer, og slet ikke fra jernbanekompaniet. Alle, saa huggede og kørte de saameget de kunde.

Næste vaar tog min moder 80 acres land paa homestead to mil vest fra der vi bodde, og kjøbte et par okser og to kuer. Vi gutterne fik nu i opdrag at kjøre materialer og bygge hus paa landet. Vi kjøbte endel bord og planker i New London, hvor det var jagbrug, og saa hug vi i skogen til tagværket, og

fik opført et hus paa 10 × 12 fod, med skraatag, et lidet vindu og dør, samt muret rundt om med torv, for at faa det saa varmt som muligt for vinteren. Vi grov ogsaa en brønd i nærheden af myrkanten for at faa vand til husbehov. Saa flyttede vi ind i vort nye hjem. Vi gif da i kompaniskab med vor nabo Anders Højum for at brække op til ager for næste aar, da vi havde bare et par okser, og der maatte to par til for at trække plojen. Vi plantede første aaret endel poteter, maiskorn og nogle træer.

Jeg fik nu min arv efter far som bestod af 100 dollars, og kjøbte mig et spand okser og tog 80 acres homesteadland som laa tæt ind til min mors land. Vi havde nu okser saa vi kunde faa op endel til ager i en hast, og alting gif noksaa godt, indtil 1876. Da kom græshopperne. Det første aaret fik vi noget hvede og havre, saa vi havde til brød og fæd for næste aar. Disse graadige dyr lagde om høsten sine æg, og næste aar efterat jæden var oppe nogle tommer flækkedes de ud i millioner og fortærede alt grønt som fandtes paa ageren, ja endog høislaatten blev ødelagt, saa vi maatte rejse syv mil ud paa prærien for at slaa vort høit til kreaturerne, da disse var da det eneste som vi havde at stole paa for vort livsophold, da hele avlingen blev ødelagt. Nu blev det spørgsmaal om fædekorn for næste aar. Vi havde nu hat to aar som vi ikke havde hat noget at sælge, og det saa nu ganske mørkt ud; men saa kom staten og countiet os til hjælp med fædekorn, og vi fik da prøve igjen om ikke disse graadige gæster igjen vilde indfinde sig, saa havde vi godt haab om, at tage det igjen i fremtiden hvad vi i de to aar havde tabt, og det gif over forventning bra.

I 1879 byggede jeg et ordentligt hus paa mit homestead istedenfor den lille hytte jeg før havde hat, og vedblev at farne; men skulde jeg drive farming maatte jeg faa mig en

hustru, thi det heder, at det er ikke godt for mennesket at være alene, og allermindst naar man skal være farmer. Om vaa-ren 1879 kom det til Norway Lake fra Norge tre staute piger som var søstre. Jeg blev da forlobt i en af disse, nemlig Sigrid Syversdatter Gottenborg, fra søndre Murdal, eller Etnedal, Valdris. Hun var den yngste af søstrene, og den 10. juli 1880 blev vi gifte, og den hellige handling udført af pastor Lars Markhus. Bryllupet blev holdt i min mors hjem, og nogle af vore slægtninge og venner var indbudt. Gjestebudet varede ikke i syv dage som det staar i eventyret, men kun til næste morgen da hver gif hjem til sit.

Min hustru er født den 28de mai 1860 af forældrene Syver Gottenborg, Etnedal, Valdris og hustru Karen Matha Olsdatter Haug. Af hendes ti søskende blev Olava gift med skomageren Steingrim Arnesen, bosat i Kloten, N. D. Karen gift med en amerikaner ved navn E. Arnold, bosat i Portland, N. D. De har fem barn. Tonitta blev gift med Ole Braaten, Etnedal. Hun blev enke for omtrent 20 aar siden med to smaapiger at forsørge. Hun giftet sig igjen for omtrent et aar siden med enkemanden Knut Hjeld, og bor i Etnedal, Valdris. En bror ved navn Martin udvandrede til Amerika og bosatte sig ved Aneta, N. D. Han døde i 1887, efterladende sig enke og tre børn. De andre af min hustrues søskende som er døde, hviler alle i det kjære fædreland. Min hustrus mor døde for endel aar siden, 85 aar gammel, og hendes far nogle aar senere, 93 aar gammel.

Vi bodde da paa farmen og drev den nogle aar det bedste vi formaadde, og det gif noksaa godt. I 1887 fik jeg tilbud fra N. W. Elevator Company om at bestyre en elevator i Kerkhoven. Jeg modtog da dette tilbud og flyttede til byen.

Gud har velsignet vort ægteskab med 9 børn, hvoraf 8 lever. En gut Oluf blev kaldt hjem da han var et aar gam-

mel, saa ham har vi vel bevaret. De som lever er følgende: Henry Severin, 36 aar, født ved Norway Lake, Minn. Karen Marie, 34 aar, gift med Dr. Alfred E. Peterjen, bor i Dasjel, Minn. Carl Oliver, 32 aar, født ved Norway Lake. George Selmer, 30 aar, født samme sted, bor nu i Bowman, N. D. Clarence, 26 aar, født i Kerkhoven, bor i Willmar, Minn. William Elmer, 24 aar, født samme sted, bor i Rhame, N. D. Oliva, 21 aar, Francis 18 aar, hjemme. De af børnene som har forladt hjemmet er i gode stillinger og klarer sig godt, saa vi har bare glæde af dem.

Mine søskende som lever er: Marie, gift med Johannes Kjosfateren fra Sofnedalen, tog navnet Gordhammer, da han blev gift, bor i New London, Minn. De har to børn i live, nemlig Ole som bor i Minneapolis, og Mari som bor nær Decorah, Iowa. Johane blev gift med Carl R. Lund fra Arendal, Norge, bor ogsaa ved New London. Hans Andreas blev gift med Jenny Wankel, født i Rice County af svenske forældre, bor ved Norway Lake, Minn. Gunhild, gift med Andreas Arnesen, født ved Kongsvinger, Norge, bor ved Penock, Minn. Martin, gift med Anne Andersdatter, født af svenske forældre ved Norway Lake, bor ved Mora, Minn.

J. S. Gordhammer, Kerkhoven, Minn.

Til denne ædle mands livshistorie vil jeg tilføje nogle af de tillidshverv han i sin tid har indehat. Medens han bodde i Norway Lake blev han valgt til forskellige embeder. Var Constable, Justice of the Peace, Assessor, Supervisor, skoleforstander, Countykommissioner. Efterat han flytted til Kerkhoven blev han valgt til de samme embeder, samt i to aar Village President, og medlem af the council. Han har som før sagt været bestyrer af en elevator og været kjøbmand indtil for fire aar siden. Da overgav han handelen til sine to sønner og er nu direktør for Kerkhovens State Bank.

(Fortsættes.)

En norsk bygds historie.

Av Olav Redal.

IX.

Ole Thorold er født i Lesje 1864 av foreldrene Kristin Thorold og hustru Sigrid, født Golseth, begge døde. Han utvandret i 1884 og opholdt sig en kort tid i St. James, Minn., flere aar i Pope County og i Alexandria, Minn., og Coopers-town, N. Dak., ogsaa i kortere tid. Til Bottineau kom han i 1892 og tok homesteadland samme aar i juni maaned.

Ole blev egteviet i 1893 i Alexandria, med Margrete Brenden, født i Lesje 1871. Søstende: (Cfr. Jesper Brenden Haram). Thorold og hustrus barn: Selma, Kristian, Men- nie, Olga, Gina, Otto og Jenny. Under mit ophold i nabo- laget har jeg ofte besøkt Thoroldsfolkene og kan bevidne at de er likefremme gjestfrie og venlige som de andre bra folk i bygden.

Jacob Olson er født i Sverige 1881 av foreldrene Lars Olsson og hustru (cfr. Dalen) og emigrerte sammen med sine foreldre til Amerika. Han tok homesteadland i 1902 i Haram (48 acres) og kjøpte dertil 200 acres skoleland. Han blev gift i 1905 med Pauline Crogen, datter av Johannes Crogen (Dalen). Deres barn er: Evelyn og Luella.

Ole Backman er født 1857 i Lyssvig, Vermland, Sverige, av foreldrene Peter Ole og hustru Kristine Backman. Ole utvandret med familie i 1892, og efter et kort ophold i Grant County, Minn., kom han samme aar hit og fik sig homesteadland. Han blev gift i Sverige og har i det ekteskap følgende barn: Emanuel, gift, konen død. Gotfred, gift med Anna Løken (cfr. Ole D. Berge Haram). Oscar og Alma. Ole blev gjengift 1888. Han eier en fin farm, men lever med fa-

milien i Souris. Ved siden av farming har han i flere aar været „trækker“ og jeg kan av egen erfaring berette, at han er en snil kar. I de senere aar har han lidt meget av astma, men det er det samme, Ole kan ikke holde sig rolig, enten han er paa farmen eller i byen, noget har han at arbeide med bestandig.

Skal han sette sig rolig vil astmaen gjøre ende paa ham, og skal han ut og arbeide vil han selv gjøre ende paa sig, idet han arbeider mere end kræfterne tillater. Jeg haaber at Ole vil „lure“ astmaen paa en eller anden maate. Det er vel slikt med ham som med de gamle nordiske vifinger. De likte ikke at dø sottedøden, men paa ærens mark i kampens hete. Maatte Ole Backman endnu længe holde ut i kampen.

Peter Backman er født i Vermland, Sverige, 1855 (cfr. Ole Backman, Haram) og utvandret 1888, tok først ophold i Traverse County, Minn., og kom i 1892 til Bottineau og tok samme aar homesteadland. Han blev egteviet i 1898 med Anna Matilde, født i Jemtland, Sverige. De har fire barn. Han har flere aar været veiformand i townet og er en interesseret kirkemand.

Hans Gaakenstad er født i Lesje 1863, av foreldrene Sivert Paulsen og hustru Marit Olsdatter Gaakenstad. Hans utvandret til Amerika i 1892 og har siden bodd i Haram. Han var tilbake til Norge 1908—1909. Han blev gift 1ste gang 1901 og 2den gang 1909 med Sigrid Utgaardshagen (cfr. B. Klokstad, Scandia). Selmer og Marie er barn av første ekteskap, Ella av andet. Sit homesteadland tok Hans i 1893. Nu sitter han paa en fin farm og alt stræv er glemt, omend noget sitter igjen i kroppen i form av gift. Hans var i sine unge dage en stor spøkefulg og kan fremdeles sige mange morsomme stubber. Herom skal jeg i en særskilt avdeling senere fortælle. Søstende: (cfr. Chr. Gaakenstad).

Broderen **Christian Haakenstad** er født paa Lesje 1866 og utvandret i 1892, opholdt sig en tid i Minneapolis som maler, og kom samme aar til Bottineau County sammen med Hans og Samson, efter en mindeværdig landsjøkretur hvorom jeg senere skal berette. Sit homesteadland tok Christian i 1896 og eier nu 560 acres, hvorav 160 i Scandia, kjøpt av broderen Hans. Hans blev egteviet 1ste august 1896, av pastor Raftshol, med Sofie Loretdatter Gaadi, født i Lesje, Gudbrandsdalen, 1866 av foreldrene Tore Bø, død 84 aar gammel og hustru Marit Olsdatter, bosat i Trondhjem. Christian og hustrus barn er Mennie, Sigurd, Clara, Melvin og Thelma.

Chr. Haakenstads søskende: Sam. Haakenstad, Scandia; Hans Haakenstad, Saram; Mrs. Anton Avenum, Scottia; Mrs. Ole Kjeldshus, Scandia; Paul Haakenstad, Lesje, farsgaarden; Ole Haakenstad, Lesje; Marit, gift med Ole Tande, Lesje.

Mrs. Haakenstads søskende: Sivert L. Bøe, farmer, Abercrombie, N. Dak.; Tore L. Bøe, kontraktør, Abercrombie, N. Dak.; Marie, gift med Hans Hansen, Brainerd, Minn.; Martin L. Bøe, Trondhjem, Norge, fanejunker i den norske hær. Han har fire sønner som er militært utdannet. Marit Gaadi, ugift, Trondhjem. Oline, gift med Martin Gaadi, Lesje. Anna lever ved Trondhjem.

Ved siden av at være en driftig farmer er Christian en flink maler, som har ord for at gjøre gdt arbejde. Sammen med broderen Samson drev han i nybyggerdagene meget med maling og i de dage var det hændig at ha et haandverk at ta til.

Sivert Stene er født i Lesje 1867 av foreldrene Erif Stene og hustru Ingeborg, født Stavem. Han utvandret i 1888 og efter fem aars fagmøllarbeide i Minneapolis kom han hit i 1893 og tok homesteadland samme aar. Han blev gift i Minneapolis 4de juli 1891 med Karoline Olsdatter

Rnaphalle (cfr. Emil Olsen, Scandia). De har 6 barn. Sivert skriver Sivert og ikke Sam. og det gjør manden ret i. Her er mange nordmænd som heter Tomas eller Samson som skriver Tom og Sam, fordi de er ræd for at det skal lugte norsk av dem, idet de ikke kommer ihu at det efterpaa lugter neger av dem. Sivert er interesseret i mange gode ting. Han tar med liv del i det kirkelige og har været skoledirektør og skolesekretær. En bror Knudt opholdt sig her en tid, men flyttet tilbake til Norge.

Jesper Brenden er født i Lesje 1861, av foreldrene Ole Amundsen Brenden og hustru Margrete Olsdatter. Jesper utvandret i 1892 og efter et aars ophold i Pope County, Minn., kom han til Bottineau i 1893, hvor han samme aar tok homesteadland. Jesper blev gift i Norge 1888 av pastor Larson, med Rønnaug Haakonsdatter Skarphol, født i Lesje. Søskende: (Cfr. Ed. Skarphol Scandia). Jespers søskende: (Cfr. Ole Brenden, Scottia). Jesper og hustrus barn: Marie, Ole, gift med en datter av Ch. Nilson, Scandia. Ole er nu bosat paa homesteadland i Montana. Bella, gift med Torvald Hagen; Haakon, John, Rudolph, Gina. Haakon er død. Jesper er litt „vrien“ i ord, men mesteparten er spøk og da er det moro at „rives“ med slife som Jesper.

Jesper Høibrenden er født 1858 i Lesje og utvandret til Amerika i 1893 og kom samme aar hit, hvor han tok homesteadland. Han er gift med Pernille Veren fra Lesje, og de har følgende barn: Ole og Johanne hjemme, Anna, gift med Gustav Berge (cfr. Ole Berge, Dalen).

Wm. Mork som lever paa farm i Saram er søn av Iver og Mari Mork (cfr. Dalen). Hans hustru er en søster av Mrs. T. Hanson, Saram. De har ingen barn.

G. Madson, farmer i Saram er dansk, er gift og har flere barn.

S. C. Gustafson er svensk. Han er gift og har flere børn. Gustafson er en av de ældre jettlere i Saram og er anset som en grei og bra far.

Lorstein Nestebo er født 1847 i Lesje, og utvandret første gang til Amerika i 1885 og opholdt sig da i Duluth, Minn., i 1½ aar, da han reist tilbake til Norge. Utvandret paanytt i 1901 og har siden levet i Saram, hvor han har homestead. Hans hustru er Oline Gaakenstad fra Lesje.

Sønnen **Ole Nestebo** er født i Lesje 1878 og utvandret i 1901 og har siden levet i Saram, hvor han har homestead. Han er ugift. Er sekretær i Emmanuel menighet av Brodersamfundet og meget interessert i lægmandsvirksomheten.

John Nestebo, en anden søn av Lorstein, er født i Lesje og utvandret i 1901 og har siden levet i Saram, hvor han har drevet farming og træfning.

Karoline Nestebo, Lorsteins datter, er født i Lesje og emigrerte i 1901 og lever hjemme hos sine foreldre.

Mathias Skarphol er født 1872 i Lesje (sfr. Ed. Skarphol, Scandia). Han utvandret til Amerika i 1892 og efter en tids opphold i Minneapolis kom han hit i 1893 og tok i 1894 homesteadland. Han har dertil kjøpt land, ja han nu har en av de bedste farme i townet. Mathias blev gift i 1895 av Pastor Nils Fjeld, med Sigrid Dalen (sfr. Jacob Dalen, Dalen). De har 7 børn. Mathias er en av stifterne av Bethesda menighet og er meget interessert i det kirkelige.

Johannes Dalen er født i Lesje 1870 og utvandret til Amerika i 1887. Han opholdt sig i Minnesota til han i 1893 kom hit og sik homesteadland i Saram. Han blev gift i Souris 1906 med Sarah Oveland, født i Grand Forks County, N. Dak.

En bror av Johannes, Mathias Dalen, har opholdt sig

flere aar i jettlementet. Han har frekventeret Brodersamfundets bibelskole i Wahpeton, N. Dak.

Vjørner Skarphol er født i Lesje 1867 og utvandret i 1888. Efter et opphold i Wisconsin kom han hit i 1893 og tok aaret efter homestead, hvor han fremdeles bor. Han er ugift. Søffende: (Sfr. E. Skarphol, Scandia).

Theodor Nasheim er født i Sparbu, Trøndelagen, av foreldrene Tore Toreson Persgaren og hustru Vergitte Lorentsdatter. De flyttet fra Sparbu til Sted. Nasheim utvandret i 1892, og efter et opphold i Pope County kom han hit i 1893 og tok samme aar homestead, som med det han har kjøpt, utgjør en fin farm beliggende like ved hovedveien mellem Souris og Carbury.

Han blev gift av Pastor Raftshol i 1901 med Josie Rolleson, født i Wisconsin. Hendes far, Melberg Rolleson, utvandret for 40 aar siden og lever i Grant County, Minn. Sustruen Julia Monson, født i Wisconsin, er død. Mrs. Nasheims søffende: Mrs. W. Nilson, Scandia; Gustav Rolleson, Scandia; Edvin Rolleson, Portland, Oregon.

Nasheims søffende: **Ludvig Nasheim**, døde i 1911. Han kom samtids som broren og tok land som nu eies av Emil Olson. **Edu. Nasheim**, var en begavet ung lærer ved Brodersamfundets presteskole i Wahpeton, hvor han døde. **Tora**, Mrs. Hendrikson, døde i Crookston. Hendes barn, Sjørdis og Wilma, har sit hjem hos onkelen Theodor. Grete, Mrs. John Dreng, Mont. Godtfred, Evansburg. Lorentz, teologisk student. Otto, Los Angeles, Cal. Nasheim og hustrus barn: Edna, Josef, Clarence, Arthur og Lui.

Ivar Kornfven er født 1873 i Lesje, av foreldrene (sfr. Kornfven, Dalen) og utvandret i 1891 og kom samme aar til Bottineau County og tok homestead i Saram 1894. Ivar blev gift 1909 med Hanna Gaugen (sfr. Gaakon Skarphol,

Scandia). De har flere barn. Ivar har en god farm ved Canada-grænsen og da han er en dygtig far gaar det fremad. Han var med og stiftet Emanuel menighet av Broderjamsfundet og har været medlem av townets bestyrelse.

Thomas Hanson er født paa Søndmøre. (Cfr. broderen And. Hanson). Han har farm i Saram. Hustruen Karoline er en søster av W. Mork (cfr. Saram). Deres barn: Carl, Annie, Rodger, Gina, Robert, Ingeborg, Thora og Arthur.

Reidar Larson er fra nærheten av Trondhjem, hvor faren var kirkefanger. Reidar har sin farm like ved hovedveien mellem Souris og Carbury. Hans hustru Berta Larson døde høsten 1916. Deres barn: Rolf, Olaf, Borgild og Silda. Reidar er en oplyst og belæst mand som det er interessant at samtale med. Blandt andre offentlige hverv, som han har indehat vil jeg nævne, at han i flere aar har været formand for townbestyrelsen i Saram.

Lars Siverson er født i Soggendal i Dalene 1864 og utvandret for 27 aar siden til Amerika. Han opholdt sig i Galstad, Minn., i 12 aar og kom derefter til Bottineau County, hvor han tok homestead ved Mouse River, og kjøpte senere land i Saram, hvor han nu bor. Han er gift med Josefina Skjerpe, født i Sesjeftad og de har flere barn.

Jonas Norman er født i Jesstrifland, Sverige, 1864 og utvandret i 1893, og tok først ophold i Iowa. Hertil kom han i 1896 og tok homesteadland i Saram. Hustruen Marie er fra Gudbrandsdalen. De har flere barn.

Mikael Ihla er født paa Gadeland 1872, av foreldrene Anders Ihla, død i Grant County, Minn., og hustru Gudbjørg. Mikael kom til Amerika med sine foreldre i 1890, og i 1900 kom han hit og tok homestead nordvest for Souris i Scandia. Dette land folgte han til Hans S. Haugen og kjøpte sig igjen farm i Saram. Han er gift med Laura, datter av

Ole Myhr, Saram. Deres barn er: Olaf, Mabel, Edlyn, Gladys, Alfred. Mikael's søskende: Julius Ihla, Anton Ihla, Jens Ihla, alle i Bottineau, og Peder i Minnesota, Karen, Mrs. R. Thompson, Minn.

Bernhard Stene er født 1879 i Pope County, Minn., av foreldrene Østen Stene fra Gaustad, Gudbrandsdalen og hustru Rønnaug Guttu fra Ringebu. Bernhard kom hit i 1900 og tok homesteadland i Saram. Hans søskende er: Peter, Oscar, Annie Stene, alle i Mohall, N. Dak. Mrs. L. Erdahl, Souris. Anton Stene, Ray, N. Dak. To søstre lever i Minnesota og en bror i Griggs County, N. Dak.

Emil Bullum er født ved Stenfjær 1881, av foreldrene Karl Bullum og hustru Ingeborg Eriksen, født i Beitstaden. Faren var hornblaaser i det militære. Emil utvandret i 1900 og opholdt sig først i Minnesota, senere ved Bismarck, N. D., Canada og flere steder, til han kjøpte L. Nases homestead i Saram.

Emil er gift med Kristine, født i Gudbrandsdalen, av foreldrene Peter og Verit Brønnae. Bullums far var gift to gange, første gang med en søster av den bekjendte Erik Bullum.

Ole O. Berge, søn av Ole G. Berge (cfr. Dalen), er født i Minnesota 1882 og kom med sine foreldre til Bottineau to aar gammel. Han er nu farmer i Saram. Han blev gift i 1905 med Gunda Løken og har flere barn.

Gustav Johnson fra Vernland, Sverige, kom til Amerika i 1892 og til Bottineau i 1891, hvor han har homesteadland i Saram paa grænsen av Canada. Han er ugift og er en bror av N. S. Johnson (cfr. Souris).

Av ungdommer som er kommet over i de senere aar vil jeg nævne: **Torvald Hagen**, født i Lesje 1885 av gaardbruker og landhandler Johannes Hagen og hustru Marit Randen fra Lesje. Torvald utvandret i 1906 og har den meste tid arbeid-

det rundt Souris. Han er gift med Bella Brenden (cfr. Ole Brenden, Haram). Broderen **Jonas Hagen** utvandret i 1913 og har for det meste arbeidet i Haram. Liseaa **Gustav Hagen**, der kom i 1911.

Andrew Smestad er født i Elverum, Østerdalen, 1887, av foreldrene Andreas Smestad og hustru Gunner Finchenhagen. Andrew utvandret i 1906 og kom til Bottineau County i 1909 efter at ha opholdt sig i Wisconsin og Minnesota. Han er nu farmer ved Glasgow, Montana.

Ole N. Rife er født i Lesje 1887 og utvandret i 1910 og har den hele tid siden været i stadig arbeide hos farmerne i Haram og Scandia. **Sigurd Tande**, født i Lesje, utvandret i 1910 og arbeidet flere aar i settlementet. Er nu farmer i Montana. Broderen Johan var her i 5 aar og reiste saa tilbake til Norge. Ole kom i 1914. Deres foreldre er Ole Tande og hustru Marit, født Gaakenstad. **Torstein Olsen**, født i Lesje 1887, utvandret i 1910. **Jonas Olsen**, født i Lesje, levde flere aar i settlementet. Hans hustru er Olga Hansøn. En søster av Jonas og Torstein er enke efter Johan Dalen, der hadde farm i Haram og døde for nogen aar tilbake. De tre søskende er, saavidt jeg kjender til, nu bosatte i Minneapolis. Deres foreldre er Ole Torstenjon Lemmerbakken og hustru Marit Kaarbofether, Lesje.

(Fortsættes.)

Moder Norge!

Svorfor kalder jeg mig „Nordens Datter?“
Jo, Norge er min moder, jeg dets barn.
Der legte jeg med spøg og frydfuld latter,
Jeg slumret sødt ved moders sømme barm.

Min vugge gynet frit i moders itue
Hvis byggetomt var Norges grønne vang.
Der legte jeg ved blomstersmykket tue,
Der sang jeg glad min første barnesang.

Ja, skøn er vaaren for hvert frø der spirer,
Saa og for mig den var min barndomsbaar.
En ukjendt kraft ens barndomslængsler driver
Beständig fremad; men jeg ved ei hvor.

Min barndomsbaar den svandt, de glade dage,
Den lyffens tid derhjem hos far og mor.
Min barndomstid den kommer ei tilbage,
Om jeg igjen betræder Norges jord.

Men hvad der plantet blev udi mit hjerte,
Har fæstet rødder, delvis baaret frugt.
Om Fader, Søn og Helligaand jeg lærte
Af far og mor, — o, var det ikke smukt?

Jeg ofte løb hen over mark og enge
Til skovens lund, hvor sognets skole laa.
Vi lærte læse, synges, skrive, regne
Og megen anden nyttig kundskab saa.

Men aarene de gif, vor kundskab voksede
 Vor skole mere rum for os ei gav.
 Med vaade øine vi fra skolen rejste
 Til sognets præst at møde større trav.

Jeg mindes kirken som den laa ved vandet,
 Den brystet sig mod fjordens munding smukt,
 Og klokens klang med søsøns dur sig blandet.
 Dets ekko ud mod havet tog sin flugt.

Jeg aldrig glemme kan den foraarsmorgen,
 Da klokkeflangen os velkommen bød.
 En saadan stund den lindrer savn og sorgen,
 Den giver smag af livets sande brød.

Vi knæle ned ved foden af Guds alter
 Med bøn til Gud at han vil staa os bi
 Paa livets rejse gennem verdens ørken,
 Og at hans ord vil lyse paa vor sti.

Med vemod mindes jeg den afskedstid,
 Da vi forlod det kjære samlingssted.
 Jeg ønske vil at himlens klokker kime
 Til gjensyn hos vor Gud i evighed.

Jeg mindes eder venner og veninder
 I ungdoms leg, i livets alborsstund.
 Jeg ønske vil, vi allesammen finder
 Paa livets aften troens ankergrund.

Ja, røgt din dont, hvor du i verden færdes,
 Dit kald vær tro i Jesu Kristi navn.
 Men lader aldrig moder Norge glemmes,
 Der fostret os til aandsliv i sin favn.

Nei, lader intet fremmed os forfalste;
 Men døbes helt med Norges skjønne aand,
 Saa at vi stolt kan vise moder Norge,
 Vi lever sammen i en søffendaand.

Mrs. Harald Hansen,
 Underwood, Minn.

Ovenstaaende digt stod i Fergus Falls Ugeblad for 27de december 1916. Det er av Senator Knute Nelson blit klippet ut og sendt os til optagelse i Samband. Vi tar det meget gjerne ind og takker senatoren for hans venlighed og interesse, dernæst forfatterinden og „Ugeblad“ for bruken av de vakre vers.—R e d.

De første aar ved St. Olaf College.

Mrs. Anna E. Mohn.

VIII.

Høsten 1879 samledes atter Minnesota Distrikts Prestekonferents i St. Olaf skolens bygning, ligeledes ogsaa i 1881.

I 1882 blev S. T. Otterboe af Calmar, Iowa, kaldt til lærer ved St. Olaf School og kom hertil i september samme aar. Han besad flere egenskaber som gjorde ham skikket til at yde den unge anstalt, saavel som dens bestyrer, værdifuld tjeneste og assistance paa mere end en maade.

G. W. Phillips, kasserer i Fjirst National Bank i Northfield, vil jeg tillade mig at nævne her, som en der hvede skolen og dens personel mangen tjeneste i denne paa midler knappe tid. Han gav ogsaa i 1880 tredive bind af sit eget bibliotek til skolens læseværelse.

Den første lærerinde St. Olafs unge damer hadde i broderi og lignede var Mrs. E. A. Ringstad, nu Mrs. A. A. Beblen. Miss Nellie Beber af Decorah, Iowa, var noget

senere lærerinde i kunstmaleri. Det er blevet mig fortalt, at der endnu findes jouvenirs isra denne tid i de forskjellige hjem, hvor disse unge St. Olaf damer nu er husmødre.

Det første dødsfald ved St. Olaf indtraf i januar 1883, det af Olaf Gollseth isra Throndhjem, Norge. Han blev begravet i Northfield cemetery.

Det var vel i begyndelsen af 80-aarene at vi begyndte at tænke paa et navn for St. Olaf Høiene. Det var en selvvalgt komite, bestaaende af Mohn, Prof. Jelland, Miss O'Brien og nedskriveren. Enten det var heldigt eller uheldigt, saa var det den sidste af disse som foreslog navnet „Manitou Heights“ og for den vakre dal ind imellem høiene „Tawasentha Valley“. Navnet paa dalen truet i mange aar med at bli forandret, idet en ung student isra Norge skrev en afhandling som han oplæste om dalens skjønhed og mente at den burde kaldes „Norway Valley“. Dette slog vist an, da dalen efterpaa i længere tid gik under dette navn. I den senere tid er dog det første navn kommet til sin ret igjen. Det passer ogsaa bedst af finde „Tawasentha Valley“ (som betyder „green and silent“) indimellem „Manitou Heights“.

Ved Harald Thorsons indflydelse fik St. Olaf Avenue sit navn, og G. M. Phillips, i et møde af Rural Improvement Association, udtalte sig for at det store Almetræ, hvor 8th St. gaar over til Forest Ave., skulde kaldes „St. Olaf Elm“.

Med tiden, da grunden omkring St. Olaf bygningen blev udjævnet, fik vi det saakaldte „East“ og „West lawn“ med fjørveie op forsiden af høien. Dette syntes vi var en stor forbedring.

For det første laa fodstien op til skolen langs Forest Ave., indtil man kom næsten i linje med forsiden af bakken. Nede i dalen var det, efter regn om sommeren og smeltnings om vaaren, ikke saa let at komme frem tørskodd. Da maatte vi

klatre op paa gjerdet langs med veien, og saa holde os fast i det øverste „rail“ medens det nederste tjente til fortaug! Vi kom ikke op ved hjælp af automobiler og elektrisk lys i den tid, men livet hadde samme værdi om det saa at sige var uden „fryndser“. Sæller ikke merket jeg at vi tabte noget af vor værdighed ved at klatre paa gjerdet i nødstilfælde. Denne ubehagelighed ved Forest Ave. kom dog snart til ende ved nødvendige forbedringer.

Det første skridt som jeg kan huske at Otterboe udmerket sig ved, var at samle penger ved subscription til et paalidelig fortaug langs dette omtalte strøg, og skolegutterne hjalp med at nedlægge det, saa nu blev det lettere at komme til byen. Skolen hadde hejt og en liden vogn i den tid. Den blev benyttet som oftest om hverdagene af husholderen, men om søndagene kjørte vi med den til kirke.

Det vil vække opsigt for den som nu er interesseret i at saa et prægtigt gymnasium for St. Olaf College at se et fotografi som Prof. Jelland tog af det som blev opført lidt nordvest for skolebygningen. Det bestod af nogle vældige træbjælker, stærke taug og jernringe, det var alt. Men saa var der ski- og toboggansport om vinteren og baseball om sommeren. Baseballgrunden var for det første paa et stykke land foran bygningen som Mohn hadde kjøbt for at sikre det for fremtiden for skolen. (Mere.)

Even O. Gladvad.

Som bekjendtgjort i de norske aviser, døde Even O. Gladvad i Red Wing, Minnesota, den 8de januar. Han var født paa gaarden Gladvad i Sundalen, Nordmøre den 4de juli 1842. Efter konfirmationen tog han et kursus paa Nas Landbrugs-skole, hvorfra han tog eksamen som agronom. Si-

den reiste han til Nordland, hvor han arbejdede nogle aar, og kom til Amerika da han var omtrent 30 aar gammel, og bosatte sig i Red Wing, Minnesota, og tog her op snedker- og byggehaandverket, hvilket jag han fulgte til et par aar siden.

Even Fladvad havde et stille og tilbageholdent væsen. Han var ualmindelig begavet og en ivrig student i filosofi og mange andre videnskaber. Hans kjendskab i alle mulige ting var næsten utrolig. Bibelen kunde han næsten udenad. Koranen og andre religioner havde han studeret, lige fra græsk, ægyptisk og skandinaviske mytologi, til de allerseneste former, som Theosophy, Christian Science etc.

Han kunde læse og skrive i flere sprog, hvoriblandt kan nævnes Islandsk, tysk og fransk. Den gamle skandinaviske runeskrift kunde han tyde, og læste endog lidt græsk og latin. Paa grund af hans beskedne væsen, var der kun faa som havde nogen anelse om, hvad fandtes indenfor det simple ydre af Even Fladvad. Blev man engang fortrolig med ham, maatte man storlig beundre ikke bare hans rige kundskaber, men ogsaa hans storhind, retfærdighed og varme hjerte.

Han var aldrig gift, og levede alene i sit lille hus som han selv byggede i Red Wing for mange aar siden. Han var en noksaa velhavende mand, men levede meget simpelt. Hans eneboerhjem var et sandt museum, fyldt med en mængde bøger i mange sprog, skeletter af dyr, fugle og fiske, forsteninger, bøffelhorn, slangekind, ertsjer fra metalgruber, og en uævnelig samling af andre ting.

Hans gamle ven Pastor Meland holdt en vakker mindetale ved hans begravelse i Red Wing, den 13de januar 1917.

Skrevet af hans brorsøn,

Civind G. Fladved.

Jungebor Breifeth.

Den 24de september 1916 døde i Minneapolis Jungebor Breifeth, født Knudtson. Hun var født paa gaarden Selle i Raundokken, Østre Skidre i Valders den 10de juni 1827. Hun opnaaede jaaledes den høie alder af noget over 89 aar. I 1850 blev hun gift med Ole Arnejen Breifeth, den tid møller ved Neselven i Nordre Mordal, hvor byen Fagernes nu er. De utvandret i 1856 til Amerika og bosatte sig i Manitowoc County, Wis., og bodde der til vaaren 1873, da de flytted til Door Co., Wis. Der døde manden den 11te januar 1886 næsten 81½ aar gammel. Hun flytted saa med sine barn til Chippewa Co., Minn., hvor hun bodde abvekslende hos sine sønner i nogle aar, men har i mange aar været hos sine døtre i Minneapolis. Hun blev mor til 11 barn, af hvilke fire overlever hende. Disse er de to ældste i familien, Arne boende ved Montevideo, Minn., og Knut boende ved Alexandria, Minn., og to døtre, som er de to yngste av flokken. De er Hanna Julia Mindrum, 428 Irving Ave., Minneapolis og Miss Inga O. Breifeth, samme adresse. (Arne O. Breifeth.)

Veirfast i Minot.

(Ved Baldrisgavens hovedindsamlers.)

Jeg var nok heldig nok til at være i Minot dagen før stormen ogjaa. Det var en fin solskinsdag. Man behøver ikke at bygge et eiffeltaarn der, som i Paris, for at folk kan komme op og se utover byen. Jeg tok opover bakkerne der gjeite gaar, og snart hadde jeg i bunden av Mause Riberdalen den vakre lille by Minot, som nu tæller over 12,000 indbyggere. Dog tok denne utflugt ikke lang tid, og det var godt ogsaa; for jeg mente paa at finde valdriser. Og jeg gif frem paa den vis, som det staar i visen,

„San græv o spør, jan,
Som dei gjør, jan
Slife gamle kjærringer, jan.“

Der e for o grov o spør,
Der fann jeg valdriser i næsten „for ei kjørr.“

Og da jeg tilfældigvis traf en Lotning og en Trondhjemmer, som sa, de hadde giftet valdrisjenter, saa dømte jeg dem straks for sjele valdriser at være, og saa fik jeg lidt til valdrisgaven, daa maata.

Lik andre omstrefere, ser du, er jeg begeistret og endog veltalende i beretningen om stedet og folk, som gir en saa god mat, og derfor han Peer vilde ta mig med paa sine observationer saa skulde jeg ta mig paa at kapeta noe hono. Nu siden papir er saa dyrt og trykksværite saa kostbar, tør jeg ikke be redaktøren om plads til alle disse navn, jeg hadde lyst til at nævne. Skjønt stormen holdt mig der en dag længere end jeg hadde tænkt, saa jeg straks at en mand, som levde der, hadde nok at gjøre med indsamlingen utover vinteren og vaaren, og saa fandt jeg en retired farmer ved navn Thorstein Boe, som baade har tid og er villig til at samle til valdrisgaven. Jeg hadde tænkt at lægge veien sydover forbi Bismarck, men paa grund av sneblofaden tok jeg østover og er nu hjemme igjen.

Jeg sitter nu og tænker paa, at det er saa længe siden vi begyndte med denne indsamling. Bjørnsons ord, „Foragtet av de store og elsket av de smaa“, rinder mig i hu. Slif er det med Valdrisgaven. Saa tænkte jeg den er og blir fra smaafolk og til smaafolk. Politikere, business folk, professorer, og —, som har saameget i hugue at infji kam el høste

kan ta de ut, søker at undervise mig om, at man ikke har noget „fast“ at gi til, men „splitter“ op for saamange gjøremaal, og desuten deler gaven i seks parter, en til hvert herred. Dette skal være baade arbejnd og gjørlig synd, siges der. Men se nu her, min gode mand, saa skal vi prate lidt i jammen, og sætte op bare et simpelt regnestykke. Nu, skulde man lægge gaven ned som et legat for hele Valdris, saa maatte man ha en central bestyrelse for dispositionen av renterne, og det vilde bli en kostbar og litet representativ forsamling i forhold til herredstyrelserne, som møter allikevel paa en seks, syv av folkets kaarne mænd i hvert herred, flere ganger i aaret. Paa den maate kan giberne ha en garanti for at renterne hvert aar blir anvendt til det mest nødvendige og nyttige for bygden.

Bestyrelsen for mindegaven har nok tænkt ikke at avslutte indsamlingen før man rækker \$10,000.00, og hvis vi ikke kan række dit, er det bedst vi gir tilbake til giberne, hvad vi allerede har samlet. Vi vil ikke sende en fattiggave til Valdris. Det er bare en liten æresfiling, vi utflytterfolk sender til fædrenebygden, ikke just til dem som lever der i det aar vi sender gaven; men til de kommende slegter, som blir sat til at bygge og bo paa fædrene tomter i fædrenedalen saa længe som valdriser er i stand til at leve i Valdris. Saa var det regnestykket, min kjære ven; men læs trøstig videre, ti jeg skal nok ikke ta „skule“ dig i algebra.

Sæt om vi ikke saar mer end omtrent \$2000 til hvert herred. Renterne til utdeling for hvert aar vilde da bli en kr. 400.00 og for hele Valdris 2400.00. Tag nu et tidsrum av 100 aar, saa vilde man ha utdelt i et herred kr. 40,000 og i hele Valdris kr. 240,000. Hvis du nu tror der kan leve folk i Valdris i hele 1000 aar ind i fremtiden, saa fortsæt regnestykket. Jeg mener, der kan leve valdriser i Valdris i mange,

mange tusener av aar endnu. Hvorfor kunde ikke en saadan liten, uskyldig ting som \$2000 ligge i banken og trække renter, som blev værende i bygden der, hellere end fremmedkarens penger laa der og renterne gik ut av bygden. Jeg kjender til at for øieblikket er der valdriser, som holder norske statsobligationer til 6% nu i disse krigens aar, og „enden“ er ikke endda. Men til valdrisgaven vil de ikke gi noget. Det er ikke vanskelig at bevise, at en saadan liten gave paa en \$12,000 efter denne plan kan gjøre mere fremtidig godt for Valdriis end man kunde gjøre ved at reise bygninger for institutioner til en værdi av \$50,000. Valdriisgaven møter like stor motstand hos storvaldriserne som Federal Reserve Banksystemet møter hos storamerikanerne.

„Foragtet av de store, men elsket av de små,
Se, er det ikke veien, Valdriisgaven maa gaa?”

Deres for saken,

T. D. Noble.

McIntosh, 5te december, 1916.

Kjære Beblen!

Za, eg lyt nog sende De årsløni likevel, endaa eg var fje meinte paa de. Du ser, alting som høire ti de daglege brø er so urimeleg dyrt, at eg tænkte som so, at aandslive laut tifiesetjas ialfal for ei stund. Men kniper de, so lyt eg heller knappe av paa ettemiddagskaffeen og eit par pipor mæ tobak om dagen, so de røkker ihop, for de er likjom so stuslegt at siljast mæ si gamle kjenningar. Vistnog er baade kaffe og tobak au gamle kjenningar; men ein lyt tidt likjom dele seg imidjom kjære venir.

Med beste helsing,

Knud N. Sælle.

Nels E. Myhres hjem og familie.

Villedet viser Nels E. Myhres vaaningshus, paa hans farm mellem fem og seks mil syddst for Elbow Lake, Minn., samt hans hustru og barn, tillikemed ham selv. Mr. Myhre er født paa Myhre i Surum, Vang, Valdriis. Mrs. Myhre var Marit Knudsdatter Svale, fra Nøns anneks, V. Skidre. Deres barn er Emil, Maria, Bertha, Edith, Nils, Ellen. Flere av dem har frekventeret Park Region College i Fergus Falls. Emil driver nu farmen. Myhre har længe bodd paa sin farm i Grant County. Dette hjem er typisk paa hvorledes de rigtig lykkelige norske landnaamsfolk i Amerika har det.

Brev fra Nils Sæstengaard.

Efterjom jeg ser paa adresselappen, saa ser jeg at min fontigent er udløben. Saa finder du en dollar indlagt for næste aar. Samband vilde jeg ikke undvære om det kostet tre ganger saa meget som det gjør. Det kommer regelmæssigt til hver maaned og bringer en hel del godt læsestof og mejt ifra

sjøfendebarn rundt om i Amerika. Men maaske læseren vil synes det er lidt rart at jeg siger sjøfendebarn, saa faar jeg gi lidt forklaring. Jeg er opvokset i Sols prestegjæld i Hallingdal og udvandret i 16-aars alderen. Efter 40 aars fravær saa var jeg hjemme i 1914 og fandt slegt og gamle venner efter bedste ønske. Ja, sten og berg paa samme plads. Og nu saa begynder jeg at bli gammel og skjælvhændt, og derfor saa holder jeg det gamle i ære; og efter gammel regning saa var Halling og Valdris sjøfendebarn naar de traf hverandre paa Kristianiamarken, naar fjeldbonden var der og folgte fauekjøt men skindet var af en gjed. Na ja, dæ gamle æ dæ beste ænno, dæ maata. No dei snu aa stille saa bli no fram dæ som ha vøre fram, aa bak dæ som ha vøre bak ænno ei stund. Tilslut ønsker jeg Sambands redaktør og alle hans læsere et godt nyttaar fra en Halling.

Nils Halstensgaard.

Flaming, Minn.

Skittering for bidrag til Valdrisgaven.

Før modtaget og skitteret for	\$4,847.29
Mrs. Bergitte S. Hendricksen, South Bellingham, Wash. (fondet S. Mordal)	1.00
Indbundne renter, 1ste oktober 1916	42.61
Do. do. 1ste januar 1917	46.57

Salt til dato

\$4,937.47

A. M. Sundheim, kasserer.

Minneapolis, 23de januar 1917.

VALDRISGAVEN

(Fra Indsamlingskomiteens sekretær.)

I sidste hefte av Samband sier kasserer Sundheim, at der til dato er indkommet \$4,847.29 til Valdrisgaven. Dette er omtrent 10 cents for hver valdris i Amerika. Burde vi ikke kunne strække os litt længer — at gi mindst 25 cents for hver en av os? Hvis nu bare ALLE vilde ta sig sammen og gi litt, saa vilde vi utvilsomt kunne naa maalet. Jeg vil saa rette en speciel anmodning til dem, som har lovet at hjælpe med indsamlingen, om at ta fat for alvor, saa vi kan saa denne sak avsluttet saa fort som mulig.

IVAR HOVEY,

2121 Hennepin Ave.,

Minneapolis, Minn.

Sixty Years of Perry Congregation

A souvenir of the sixtieth anniversary of the founding of the Norwegian Evangelical Lutheran Church of Perry, Dane Co., Wis.

Compiled and edited by C. O. Ruste, Blue Mounds, Wis. 147 pages. Neat cloth binding, \$1.00. Half leather, \$1.25.

The book is profusely illustrated with portraits and views. While it is a most painstaking and complete history and repository of facts and figures, relating to Perry Congregation, it contains a great deal of special interest to all students of pioneer history, but possesses special interest for all who are or have been connected with Perry and adjacent settlements. All such should not fail to acquire a copy while the opportunity is open. It received a most flattering welcome by the press.

ORDER AT ONCE from

C. O. RUSTE, BLUE MOUNDS, WIS.

HISTORY OF THE NORWEGIAN PEOPLE

By Knut Gjerset, Ph. D.

2 Vols. 8vo. XXVIII+1133 pp.

This is a history of the Norwegian people from the earliest times to the present, in which the author shows the social and cultural growth of the nation as well as its economic and political development. It is a most readable and instructive work, which should be read by every one who takes any interest in his own racial inheritance and the absorbing story of the fortunes of his own ancestry. THE TWO VOLUMES for \$8 00.

Order from **SAMBAND, 322 Cedar Ave., Minneapolis.**

Norwegian-American

er det bedste middel til at bibringe den opvoksende slægt af norsk-amerikanere interesse for sine forfædres minder, kultur, historie, literatur, samt at gjøre dem kjendt med vort folks virksomhed, og almene nyheder om dem, hele verden rundt; men især i Amerika. Foruden **Norwegian-American** er intet norsk hjem fuldt udstyret med bladliteratur. Frit prøveeksemplar faas ved at skrive til

NORWEGIAN-AMERICAN

Northfield, Minn.

Bestemmelser om Valdrisgaven.

"1. Indsamlingen til Valdris optages paa den maate, at bidragene til hvert herred holdes særskilt, og giverne bestemmer til hvilket herred bidraget ydes.

2. Bidragsyderne udtaler til hvilket øiemed de ønsker deres bidrag anvendt.

3. Indsamlingen fortsættes til valdrisstevnet i 1917, og det samlede beløb oversendes hvert herred som et urørligt fond, undtagen de gaver, som giverne bestemmer for noget andet. Herredsstyret forvalter samme og anvender indtægterne deraf som det finder det mest hensigtsmæssigt, dog saaledes, at tilbørligt hensyn tages til bidragsydernes ønske."

For cirkulærer og al anden oplysning man ønsker, skriv til sekretæren. Bidrag og løfter om bidrag sendes til kassereren. Følgende er komiteens medlemmer:

Fra Vang, C. J. Heen, Dennison, Minn.

Fra V. Slidre, I. O. Hovey, 2121 Hennepin Ave., Minneapolis, Minn. SEKRETÆR.

Fra Ø. Slidre, T. O. Roble, Manfred, N. Dak.

Fra Etnedalen, Johannes Anderson, Cottenwood, Minn.

Fra N. Aurdal, A. M. Sundheim, 3205 Park Ave., Minneapolis, Minn. KASSERER.

Fra S. Aurdal, L. C. Goplerud, Portland, N. Dak.

A. A. Veblen, 305 Walnut St. SE., Minneapolis, formand.